

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової та науково-педагогічної роботи
Національного університету «Одеська політехніка»
доктор технічних наук, професор

Дмитро ДМИТРИШИН

«28» листопада 2024 року

ВИСНОВОК

Навчально-наукового інституту публічної служби та управління
Національного університету «Одеська політехніка»
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації,
на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління
МАТВЄЄНКО Ірини Володимирівни
на тему:

«Система впливів в публічному управлінні: теоретико-методологічний аспект»
за спеціальністю 25.00.01 – теорія та історія державного управління

ВИТЯГ

з протоколу № 4 розширеного засідання
кафедри соціально-гуманітарних наук
від 30 вересня 2024 року

Присутні:

Кафедра соціально-гуманітарних наук: присутні на засіданні – 7: Колісніченко Н.М., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри; Драгомирецька Н.М., д.держ.упр., професор, професор кафедри; Воронов О.І., д.держ.упр., доцент, професор кафедри; Костенюк Н.І., к.держ.упр., доцент, доцент кафедри; Курносенко Л.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри; Титаренко Л.М., к.політ.н., доцент, доцент кафедри; Яценко В.А., к.держ.упр., доцент, доцент кафедри.

Кафедра місцевого самоврядування та розвитку територій: присутні на засіданні – 7: Пахомова Т.І., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри; Ахламов А.Г., д.е.н., професор, професор кафедри; Карпенко Л.М., д.е.н., професор, професор кафедри; Голинська О.В., к.держ.упр., доцент, доцент кафедри; Князева О.В., к.соц.н., доцент, доцент кафедри; Куспляк Г.І., к.держ.упр., доцент, доцент кафедри; Нагорна І.В., к.держ.упр., доцент, доцент кафедри.

Кафедра публічного управління та регіоналістики: присутні на засіданні – 7: Приходченко Л.Л., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри; Миколайчук М.М., д.держ.упр., професор, професор кафедри; Саханенко С.Є., д.держ.упр., професор, професор кафедри; Попов М.П., к.держ.упр., професор, професор кафедри; Піроженко Н.В., к.держ.упр., доцент, доцент кафедри; Куспляк І.С., к.політ.н., доцент, доцент кафедри; Панченко Г.О., к.держ.упр., доцент, доцент кафедри.

Присутні на засіданні 21 особа, зокрема докторів наук 9, з них – 7 з державного управління та кандидатів наук 12 з них 8 – з державного управління.

Призначені рецензенти:

1. Миколайчук М.М., доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та регіоналістики;
2. Саханенко С.Є., доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та регіоналістики;
3. Воронов О.І., доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри соціально-гуманітарних наук.

СЛУХАЛИ:

Доповідь докторантки Матвеєнко Ірини Володимирівни про дисертаційну роботу «Система впливів в публічному управлінні: теоретико-методологічний аспект» подану на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління. Тема затверджена Вченою радою Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України від 13.02.2020, протокол 244-2/8). В період з 2021-2023 року здобувачка проходила підготовку в докторантурі Державного університету «Одеська політехніка». Тема дисертації «Система впливів в публічному управлінні: теоретико-методологічний аспект» затверджена рішенням Вченої Ради Державного університету «Одеська політехніка» від 01.12.2021, протокол № 4 (відповідно до Указу Президента України від 23.11.2021 року № 593/2021 Державному університету «Одеська політехніка» надано статус національного в надалі іменується – Національний університет «Одеська політехніка»).

Науковий консультант – Драгомирецька Наталія Михайлівна, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри соціально-гуманітарних наук Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка».

Доповідь:

Шановний голову, шановні члени кафедр, шановні присутні!

Вашій увазі пропонуються результати дисертаційного дослідження на тему: «Система впливів в публічному управлінні: теоретико-методологічний аспект» (слайд 1).

Актуальність дослідження полягає із зростання наукового та практичного інтересу щодо ролі впливів у публічному управлінні, які тісно пов'язані із діяльністю органів публічної влади, в тому числі при побудові взаємовідносин із суспільством. У світовій практиці відмічається тенденція на зміну поглядів при побудові взаємовідносин органів публічної влади та суспільства, на основі прямого та опосередкованого впливів, що змінюють усталені моделі поведінки та переносять взаємовідносини у площину довіри між всіма суб'єктами, враховуючи їх роль і функції у державі.

З боку міжнародних інституцій (ООН, Європейська Комісія, ОЕСР) відмічається тенденція до зростання дослідження впливу. Цей термін закріплюється в офіційних документах, з акцентами на масштабність перетворень, вимірювання результатів на основі досягнення економічних, соціально-культурних, інституційних, екологічних та інших видів змін, а також вказано на його спроможність прискорювати досягнення Цілей розвитку тисячоліть.

Актуальність дослідження зумовлюється необхідністю перегляду теорії та методології впливів в публічному управлінні, формуванням нових теоретико-методологічних підходів до розуміння системи впливів в публічному управлінні, яка

закладає концептуальне підґрунтя зміни поглядів на мету і способи існуючих в суспільних відносинах впливів. Сучасні перетворення в сфері державного управління та трансформаційні зміни в умовах війни, обумовлює зростання ролі та значення суспільства, в частині посилення його впливової функції при протистоянні військовій агресії та в процесах відновлення країни. Для врахування доцільним є досвід країн, які зазнали війни та виробили ефективний підхід до цілісного відновлення соціальних та управлінських систем, на основі успішних стратегій впливу, з ефективними способами державного та громадського контролю за деструктивними та негативними впливами на суспільство і державу. Переформатування взаємовідносин на рівні місцевого самоврядування, пов'язано із побудовою нової форми взаємодії, що потребує визначення повноважень і обов'язків кожного із партнерів на основі відповідальності в частині проєктування та планування розвитку громад, де перевага віддається колективному впливу.

Зазначене вказує на виокремлення нового аспекту та напрями дослідження щодо необхідності науково-теоретичного обґрунтування концептуальних засад системи впливів в публічному управлінні (слайд 2).

В першому розділі дисертаційного дослідження висвітлено концептуальні засади системи впливів та публічному управлінні. Представлено погляди щодо дефініції «впливи» та надано їх типологію в публічному управлінні для побудови системи впливів; досліджено сучасні науково-теоретичні підходи щодо визначення елементів системи впливів в контексті характеристик систем та моделей впливів в публічному управлінні. Розкрито сенс понять «система», «система впливів в публічного управління», «система впливів», та «модель» як наукова категорія. Представлено класифікацію моделей та розкрито сутність моделі колективного впливу.

У другому розділі, який присвячений теоретико-методологічним підходам щодо характеристики організаційно-управлінських видів впливу проаналізовано роль публічноуправлінського впливу як основа для формування і розвитку інших видів впливів в публічному управлінні та адмініструванні; визначено його концептуальні підходи та галузеві особливості застосування. Визначено аспекти прояву економічних впливів в публічному управлінні як елементів системи впливів в публічному управлінні та вказано на впливах суб'єктів публічного управління та розвиток соціально-економічних процесів. Визначено детермінанти управлінського впливу та надано характеристики адміністративному впливу в публічному управлінні як складових системи впливів (слайд 3).

Третій розділ дисертації присвячений теоретико-прикладним основам сучасних теорій впливу на суспільство. Уточнено сутність соціального та психологічного впливу як елементу системи впливів в публічному управлінні та визначено їх роль період воєнного стану та повоєнного відновлення. Представлено особливості інформаційного та комунікативного впливів як новітній підхід протидії дезінформації та маніпуляції, у тому числі під час війни. Надано визначення політичних впливів в контексті їх ролі і значення. Четвертий розділ дисертації присвячений дослідженню сучасних теоретико-прикладні підходів стосовно колективного впливу як елементу системи впливів в публічному управлінні, що стосується концептуальних науково-прикладних підходів стосовно колективного впливу; теоретичного підґрунтя, характеристики прикладних засад, етапів та методів. Проаналізовано підходи стосовно запровадження колективного впливу у зарубіжних країнах та у глобальному вимірі. Виявлено тенденції розвитку ініціатив колективного впливу в Україні в умовах війни та відновлення громад, в тому числі за міжнародною підтримкою (слайд 4).

У п'ятому розділі представлено теоретичну та прикладну моделі системи впливів в публічному управлінні. Розроблено теоретичну модель системи впливів. Враховано вплив війни на суспільство і систему публічного управління. Визначено організаційно-правове підґрунтя для вироблення прикладної моделі системи впливів в публічному управлінні, з урахуванням задіяної в різних впливах суб'єктів публічного управління та адміністрування (зокрема щодо: визначення, видів і форм впливів в правових актах України; регулювання політичних впливів; інформаційних впливів в контексті дезінформації, інформаційних операцій та загроз; економічних впливів; та характеристики соціально-психологічних. Розроблено прикладну модель системи впливів на всіх рівнях публічного управління та адміністрування; доктрину впливів в публічному управлінні та адмініструванні, методика аналізу впливів при виробленні нормативно-правових актів і програм розвитку на всіх рівнях публічного управління та адміністрування; та спеціальної освітньої програми підготовки фахівців для сфери публічного управління та адміністрування з ефективних впливів на розвиток публічної сфери (слайд 5).

Результати проведеного дослідження стосуються наступного.

Узагальнення результатів дослідження щодо розуміння впливів та їх визначення показали відсутність єдиного підходу та наявності єдиного визначення. Визначення класифіковані як: академічні, котрі стосуються пошуку змісту та сенсу поняття в різних контекстах; та прикладні, які віддзеркалюють практичну складову діяльності людини, організації, органу влади, міжнародної організації і здебільшого стосуються певних організаційно-правових та управлінських процесів (слайд 6).

В зарубіжній науці і практиці, а також в міжнародних офіційних документах, у тому числі і у глобальних організаціях, надаються різнопланові, але чіткі визначення поняття «вплив». В українській науці державного управління чітке визначення поняття «вплив» відсутнє, хоча широко використовується при характеристиці різних понять, термінів, категорій. Окремо надають визначення різним видам впливів, таким як: управлінській; державноуправлінській; політичній; внутрішній; зовнішній; геополітичній; економічній; соціальній; регуляторній; правовий; інформаційно-психологічній.

Надано авторське визначення дефініції «вплив», що розуміється як спеціальна інноваційна діяльність органів державної влади щодо побудови взаємовідносин держави і суспільства в цілому, активізації приватного і громадського секторів для вирішення проблем розвитку суспільства, розв'язання суспільно значимих завдань, об'єднання зусиль для досягнення сталого розвитку держави та створення умов для індивідуального розвитку населення шляхом зміни поведінки суспільства, вироблення суспільних цінностей, переконань (слайд 7).

Аналіз джерел щодо типології впливів в публічному управлінні продемонстрував відсутність єдиного підходу до типологізації. Дана проблематика в зарубіжній науці вивчається давно. В зарубіжній науці сформовані концептуальні та теоретичні основи впливів в публічному управлінні. Основною сучасною думкою є підхід, який стосується взаємозалежності впливів, де одні типи впливів призводять до інших (слайд 8).

Розуміння впливів в науково-прикладному контексті на підставі аналізу наукових джерел і міжнародних та українських правових документів висвітлено на слайді (слайд 9).

Проведений аналіз наукових і прикладних джерел стосовно впливів в публічному управлінні надав можливість систематизувати типи впливів, які більш детально висвітлено на слайді. На підставі концепції взаємозалежностей впливів, систематизовані

автором впливи було згруповано в три класи відповідно до сфери публічного управління: вихідні, базові та спеціальні впливи, які деталізовано на слайді (слайд 10).

На підставі аналізу науково-прикладних джерел щодо розуміння систем в публічному управлінні встановлена відсутність єдиного підходу та єдиного погляду на визначення систем в публічному управлінні. Визначення систем в публічному управлінні систематизовано за площинами їх застосування, зокрема це: системи органів влади; системи суб'єкт об'єктних взаємовідносин; системи структур; системи діяльності (функцій).

З'ясовано, що в українській науці система впливів в публічному управлінні не розглядається. Розглядається декілька впливів в контексті систем, зокрема: управлінський вплив; організуючий вплив; правовий вплив; вплив поведінки; впливи для керування суспільством; обдумане втручання. Вагомими елементами в системі впливів є інформація та відносини, які утримують елементи разом. Враховується те, що система сама визначає свою поведінку (слайд 11).

На підставі проведеного аналізу та узагальнення результатів автором надано визначення системи впливів в публічному управлінні як комплексу елементів (організаційна структура в широкому сенсі розуміння, інформація, ресурси (у тому числі людські), взаємозв'язки), які пов'язані між собою і спрямовані на організацію діяльності суб'єктів публічного управління, побудову їх взаємозв'язків і взаємовідносин, досягнення цілей публічного управління, активізації суспільства для побудови моделі колективного впливу при вирішенні складних (кризових, надзвичайних та ін.) завдань розвитку держави і суспільства.

Визначено характеристики даної системи, що деталізовано на слайді (слайд 12).

Проведений аналіз джерел щодо визначення поняття «модель» свідчить про відсутність єдиного розуміння. В дисертаційному дослідженні ці визначення були класифіковані за основою застосування моделі, що деталізовано на слайді.

Існує велика кількість класифікацій моделей, які автором дисертаційного дослідження узагальнені і систематизовані за: схематичністю подання; взаємозалежністю компонентів; ймовірністю; способом подання; структурні; сферою застосування; формою побудови взаємодії та взаємовідносин (ментальні моделі, ідеологічні, інноваційні, дидактичні).

Вказано на перевагах моделі колективного впливу, що є доцільною для державного управління на сучасному етапі. Вона має широке використання та застосування задля: вирішення складних соціальних проблем; створення сильніших спільнот; створення потужних організаційних та інституційних взаємозв'язків тощо (слайд 13).

В зарубіжних дослідженнях економічний вплив вважається домінуючим серед всіх інших впливів в публічному управлінні. Узагальнення зарубіжних та українських досліджень щодо економічних впливів дало можливість автору дисертації побудувати ретроспективу основних напрямків дослідження впливів, які представлена на слайді (слайд 14).

Виокремлюється декілька аспектів економічного впливу: взаємозв'язок економіки з аспектами людської поведінки та публічним управлінням; управління ресурсами людей і уряду; всі сфери, які підпадають під публічне управління характеризуються наявністю економічних впливів; формулювання та реалізація урядових планів і політики розвитку відбуваються з точки зору економічних наслідків та масштабу економічного впливу; широка участь держави в економічному розвитку; запровадження адміністративних впливів для управління державними підприємствами і підвищення

ролі нової економічної державної служби (слайд 15).

Виявлено відмінність публічноуправлінських впливів та економічних впливів (публічне управління впливає на управління людськими справами у суспільстві, на формування цінностей, з урахуванням цілей держави; економіка впливає на виробничі процеси, процеси розподілу, обміну та споживання). В українських дослідженнях економічні впливи розглядаються в декількох аспектах, таких як: механізми державного регулювання; інструменти державного впливу на об'єкт управління; вплив держави як втручання; вплив суб'єктів публічного управління та адміністрування на розвиток соціально-економічних процесів; забезпечення сталого розвитку на державному, регіональному та місцевому рівнях (слайд 16).

Публічноуправлінські впливи не мають однозначного визначення як в зарубіжній так і в українській науці. Втім, науковці сходяться в думці, що такий вид впливів є основою розвитку всіх інших видів впливів в публічному управлінні та адмініструванні. Узагальнення аналізу зарубіжних досліджень щодо концепцій публічноуправлінського впливу дали можливість виокремити наступні: концепція раціональної дії; історичний, правовий, філософський, системний підхід; підхід кейс-методу; управлінський; поведінковий підхід, які відображаються у теоріях, які висвітлені на слайді (слайд 17).

В публікаціях останніх років йдеться про: публічноуправлінські впливи на формування суспільно корисних підприємств; впливи відкритого уряду на економічний, соціальний розвиток та розвиток управління з акцентами на ролі інституцій в економічному зростанні та соціальному розвитку; соціальний вплив відкритих даних, який визначається як вплив на існуючу соціальну проблему; вплив на залучення населення до прийняття рішень.

На слайді представлено узагальнення результатів аналізу українських досліджень щодо впливів в державному/публічному управлінні, які дозволили виокремити напрями досліджень щодо публічноуправлінських впливів.

Встановлено, що на сучасному етапі в українській науці державного управління відсутня струнка концепція або система впливів. В основну є окремі дослідження щодо впливів в певній галузі або підсистемі публічного управління та адміністрування (слайд 18).

Проведений аналіз джерел продемонстрував, що не існує єдиної думки щодо розуміння управлінського та адміністративного впливу.

В зарубіжних та українських джерелах управлінські впливи розглядаються в різних контекстах, що деталізовано на слайді. В українських наукових дослідженнях адміністративний вплив співвідносять з: цілеспрямованим впливом на суб'єктів праввідносин; досягненням суспільних цілей шляхом застосування адміністративних методів впливів державного управління на суспільні процеси (владний та адміністративний впливи).

Попри відсутність загального визначення управлінського та адміністративного впливів, загальним для них є вплив керованої системи на керовану на підставі правових актів, міжособистісних стосунків, залучення громадськості, розподілу ресурсів та з урахуванням всіх сфер життєдіяльності населення (слайд 19).

Аналіз наукових, аналітичних та інших джерел продемонстрував широке коло досліджень щодо соціальних та психологічних впливів. Ці впливи розглядаються як з позицій класичної теорії соціальних впливів, так і з позицій сучасних наукових підходів. Особливе значення посідають класичні теорії.

Контекст застосування таких впливів є широким. Сучасні теоретико-методологічні дослідження, особливо зарубіжних науковців, зосереджені на реалізації

теорії соціальних впливів в соціальних мережах, соціальних медіа, і впливі штучного інтелекту тощо. На сьогодні вважають соціальні мережі потужними агентами соціального впливу.

Узагальнення результатів зарубіжних досліджень з позицій соціальних впливів в публічному управлінні дало можливість виокремити основні типи соціального впливу, які об'єднують як класичні теорії, так і сучасні підходи, що показано на слайді.

В українських дослідженнях стосовно соціальних впливів в державному управлінні здебільшого акценти робляться на цілеспрямованому впливі держави, який визначається по різному у різних галузях, у тому числі як соціальний вплив. Фактично йдеться про спробу поєднання теорії соціального впливу з теорією державного управління і надати соціальним впливам організаційно-управлінського значення (слайд 20).

Розуміння психологічного впливу більш вузьке і зорієнтоване на людські стосунки та впливу на сферу життєдіяльності індивіда. В зарубіжних публікаціях всі визначення характеризують і результати психологічні впливів з боку держави, коли застосовуються правові дозвільні або заборонні методи. На відміну від соціального впливу, психологічний вплив спрямований на внутрішній світ індивіду або груп індивідів, зокрема на когнітивну, емоційну та мотиваційну сфери.

В зарубіжних джерелах більш чітко виокремлюються психологічні впливи з боку держави.

Зауважується, що психологічний вплив за певних умов і відповідних психологічних технологій стає комунікативним або інформаційним впливом. Комунікативний та інформаційний впливи в публічному управлінні розглядаються в зарубіжній та українській науках з позицій психологічних аспектів та їх результатах в соціумі. Спостерігається перетинання соціальних, психологічних, інформаційних та комунікативних впливів. Можна сказати, що комунікативний та інформаційний впливи є похідними від соціальних та психологічних впливів (слайд 21).

Узагальнення науково-прикладних зарубіжних досліджень щодо інформаційних впливів показали, що в сучасних зарубіжних джерелах інформаційні впливи в публічному/державному управлінні розглядають з позицій маніпулятивних впливів держави. Йдеться про концептуальні зміни, де концепція взаємопов'язаних громадськостей втрачає свою силу, поступаючись місцем концепції взаємопов'язаного індивідуалізму.

Акцентується увага на потребі правового регулювання впливами в соціальних мережах з одного боку, а з іншого – формування законодавства, яке б дало можливість приватним компаніям приймати участь в розповсюдженні соціальної інформації.

Особливе місце в інформаційних впливах посідають інформаційні війни, зокрема і під час війни. Вони розглядаються в контексті впливу на свідомість людини за рахунок маніпуляцій, дезінформації тощо (слайд 22).

В українській науковій думці комунікативні впливи характеризуються з психологічного кута зору, що більш деталізовано на слайді.

Політичні впливи за визначеннями, які є в науково-методологічних джерелах, стосуються впливів на думки, поведінку та дії інших. У змісті визначення поєднані соціальні, психологічні, комунікативні і соціальні впливи. Сучасні європейські підходи стосуються використання теоретичних основ в боротьбі з дезінформацією, зокрема це стосується поведінкових теорій. Йдеться про перспективи європейського інформаційного політичного простору до 2035 року.

Найбільш складним питанням є політичний вплив в процесі взаємовідносин

політичної та адміністративної складової сфери публічного управління. Іншим сучасним аспектом політичний вплив та їх відмінності від традиційних підходів є вплив нових систем управління та недержавних акторів, що охарактеризовано Європейською Комісією у 2022 р., за рахунок розвитку сучасних інформаційних технологій та формування мегатрендів, які матимуть вплив на глобальному рівні. Аналіз науково-практичних джерел продемонстрував наявність великої кількості методів впливу з боку громадськості, що є дозволеним з боку держави (слайд 23).

Досліджено сучасні теоретико-прикладні підходи щодо розуміння колективного впливу як елементу системи публічного впливу в публічному управлінні. Колективний вплив розглядається як складна структура співпраці, де основними формами побудови взаємодії виступають спільна діяльність та партнерство. Визначено теоретичне підґрунтя колективного впливу, яке складають теорії, підходи, моделі та підходи. Представлено авторський погляд щодо співвіднесення інтегрованого циклу спільних змін з інструментами та методами впливу, що є застосовними на різних етапах реалізації ініціатив колективного впливу, враховуючи складність його структури (слайд 24).

Визначено, концептуальні основи побудови моделей системи впливів з акцентами на формуванні колективного впливу, що передбачає: встановлення партнерства на основі соціального впливу та колективних дій; колективне ініціювання проблем; організацію спільної діяльності на основі мобілізації наявних ресурсів та інновацій; підвищення рівня довіри з боку населення до органів влади; посилення впливової функції лідерів; визначення основних інструментів та методів колективного впливу (слайд 25).

Вказано на доцільності запровадження підходу колективного впливу на рівні громад в Україні задля вирішення складних соціальних питань умовах війни та повоєнний період. Підхід колективного впливу передбачає розвиток партнерства, соціальний вплив, системні зміни, вироблення соціальних інновацій на рівні громад, де мешканці громади виступають ініціаторами змін (слайд 26).

Розроблено теоретичну модель системи впливів в публічному управлінні як підґрунтя вироблення концептуального підходу на застосування в публічному управлінні різних видів впливів, у тому числі під час воєнного стану по відновлення. Представлена теоретична модель системи впливів в публічному управлінні складається з двох блоків впливів: теорії впливів та теорії публічного управління. Кожен із зазначених блоків представлений основними та похідними від них теоріями та видами впливів. Поєднання двох блоків теоретичної моделі системи впливів в публічному управлінні є основою розвитку практичної моделі системи впливів в публічному управлінні. Окремим блоком виділено економічні впливи (слайд 27).

Аналіз правових актів України показав відсутність єдиного підходу до визначення впливів та їх широкого застосування у різних сферах життєдіяльності суспільства. Наявна обмежена кількість визначень впливів в нормативно-правових актах України. В результаті аналізу правових актів всі впливи, які використовуються, розділено на групи: регуляторні правові впливи; політичні впливи; інформаційні впливи; економічні впливи; соціальні впливи; психологічні впливи, характеристики яких деталізовано на слайді (слайд 28).

Вироблено методологічні засади системи впливів в публічному управлінні, заснованої на теоретичній та прикладній моделі впливів в публічному управлінні і передбачає практичну реалізацію. Представлена система характеризується: структурованістю на рівні організаційних, управлінських, інформаційних, комунікативних, психологічних, правових, економічних форм і методів впливу;

ієрархічністю форм впливу та їх методів, враховуючи, що одні впливи передбачають необхідність або доцільність інших; гнучкістю, оскільки система впливів має відповідати внутрішнім і зовнішнім викликам (слайд 29).

Система впливів в публічному управлінні має теоретичну основу, що відбивається в прикладній моделі системи впливів в публічному управлінні. В межах теорій виокремлено функції діяльності органів влади та суспільством, розподіл яких висвітлено на слайді (слайд 30).

У практичному реалізація теоретичної і практичної моделі системи впливів в публічному управлінні, передбачає вироблення:

1) Доктрини впливів в публічному управлінні та адмініструванні, що визначає систему офіційних поглядів на мету і способи існуючих в суспільних відносинах впливів, а також мету і способи державного і громадського контролю за негативними і руйнівними впливами на суспільство і державу.

2) Методики аналізу впливів при виробленні нормативно-правових актів і програм розвитку на всіх рівнях публічного управління та адміністрування, яка містить блоки, які більш детально розкрито на слайді;

3) спеціальної освітньої програм підготовки фахівців, яка надає можливість працювати в системі державного управління, неприбутковому секторі, комунальному, бізнес-секторі, соціальній економіці та передбачають взаємодію урядом та інших секторів (слайд 31).

Мета дослідження полягає у науково-теоретичному обґрунтуванні концептуальних засад системи впливів в публічному управлінні, заснованих на теоретичній моделі впливів як сукупності узагальнених положень різних галузей наук, що визначає спосіб розуміння впливів та їх методологічний концепт на рівні прикладної моделі впливів в публічному управлінні, яка ґрунтується на концепції колективного впливу, реалізується на офіційному, національному рівнях і у межах окремих суспільних груп, передбачає спеціальну освітню підготовку державних службовців та може бути застосовна під час воєнного стану і поствоєнного відновлення.

Об'єкт дослідження: впливи в публічному управлінні на стан і розвиток суспільних процесів і відносин з метою досягнення цілей і реалізації функцій держави.

Предмет дослідження: теоретико-методологічний аспект системи впливів в публічному управлінні (слайд 32).

у перше:

- проведено комплексне дослідження теоретико-методологічних засад впливів в публічному управлінні, їх типології, моделей, систематизації і запропоновано нове вирішення наукової проблеми – науково-теоретичне обґрунтування концептуальних засад системи впливів в публічному управлінні, яка ґрунтується на теоретичній моделі впливів в публічному управлінні, має методологічну основу, засновану на практичній моделі впливів в публічному управлінні і передбачає практичну реалізацію (слайд 33).

Запропоновано нову парадигму впливів в публічному управлінні, що стало підставою для вироблення теоретичної моделі впливів в публічному управлінні, заснованої на теоріях впливів та теорії публічного управління.

- розроблено практичну модель впливів в публічному управлінні;

запропоновано шляхи практичної реалізації теоретичної і практичної моделі системи впливів в публічному управлінні, зокрема розроблено: основні напрями державної доктрини впливів в публічному управлінні; методики аналізу впливів при виробленні нормативно-правових актів і програм розвитку на всіх рівнях публічного управління; спеціальна освітня програм підготовки фахівців (слайд 34);

удосконалено:

- теоретико-методологічні підходи щодо розуміння системи впливів в публічному управлінні, зокрема шляхом надання нового змісту категоріям «вплив» та «система впливів публічного управління»;

- концептуальні основи побудови моделей системи впливів з акцентами на формуванні колективного суб'єкту впливів;

- методологічні засади організації спільної діяльності, партнерства, міжсекторальної взаємодії із застосуванням методології колективного суб'єкту впливу (слайд 35);

дістали подальшого розвитку:

- теорія державного управління; концептуальні підходи щодо сучасної моделі колективного впливу; систематизації концепцій публічно-управлінських впливів; класифікації нормативно-правових актів України, які стосуються різних видів впливу; методологія державного управління в аспекті парадигми впливів в публічному управлінні (слайд 36);

Практичне значення одержаних результатів. Основні концептуальні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи мають практичне спрямування та можуть бути враховані при виробленні правових документів та діяльності суб'єктів публічного управління щодо впливів задля побудови суспільних відносин, у тому числі під час воєнних дій.

Довідки про впровадження представлено на слайді (слайд 37).

Основні результати дисертаційного дослідження опубліковані в 48 наукових працях (слайд 38).

Дисертація відповідає паспорту спеціальності 25.00.01 – теорія та історія державного управління за напрямками: держава і влада як суспільні феномени; основні принципи та особливості державотворення; державне управління як система суспільних відносин; взаємовідносини держави та суспільства, державної влади з політичними партіями, об'єднаннями й організаціями громадян; стиль державно-управлінської діяльності; вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на стиль державного управління.

Дисертаційне дослідження також відповідає формулі спеціальності (слайд 39).

Дякуємо за увагу! (слайд 40).

Примітка: копії слайдів-виступу додаються.

Запитання:

Л.Л. Приходченко, д.держ.упр., професор: Шановна Ірино Володимирівно, як Ви розумієте у своєму дисертаційному дослідженні «публічне управління»? Яке визначення Ви йому надали?

І.В. Матвєєнко: Дякую за запитання. З Вашого дозволу відповім спочатку на друге запитання. В дисертаційному дослідженні ми не надавали авторське визначення «публічне управління». Щодо першої частини запитання, нами було враховано ті визначення які надаються в українських та зарубіжних дослідженнях, що стосуються різних сфер його прояву, а також різних видів впливів. В межах дисертаційного дослідження нами «публічне управління» розглядається як практичний, організуючий вплив держави на суспільну життєдіяльність людей задля її впорядкування, збереження або певні зміни, що засновується на владній силі, яку, в свою чергу, обмежує контроль з боку суспільства. З цієї позиції, можемо зазначити, що поняття «публічне управління» включає в себе різні види впливів у різних сферах, зокрема: у сфері економіки;

публічних фінансів; суспільних відносин; адміністративно-управлінській сфері тощо, де розвиток взаємовідносин між державою та суспільством відбується у площині партнерства.

Л.Л. Приходченко, д.держ.упр., професор: Шановна Ірино Володимирівно, що є в основі ідеї запровадження колективного впливу в запропонованій Вами практичній моделі системи впливів в публічному управлінні, конкретизуйте що це надасть у практичному вимірі в аспекті парадигми впливів?

І.В. Матвєєнко: Дякую за запитання шановна Людмила Леонідівно.

Ідея запровадження колективного впливу у практичній моделі системи впливів у публічному управлінні базується на принципі координації зусиль різних суб'єктів для досягнення спільної мети. Цей підхід передбачає створення середовища, де громадські, приватні, державні організації та окремі громадяни діють не ізольовано, а разом, в скоординованій співпраці. Це передбачає формування спільного бачення: усі залучені сторони мають спільне розуміння проблеми та погоджуються з єдиною стратегією її вирішення; вироблення системи вимірювання результатів: єдина методика оцінки прогресу та впливу забезпечує прозорість і можливість коригування дій; координація спільних зусиль: співпраця між організаціями побудована на взаємодоповнюваності їхньої діяльності; відкрита та постійна комунікація: сторони підтримують довіру через прозорі та систематичні взаємовідносини; інфраструктурна підтримка: наявність опорної організації, яка відповідає за загальну координацію колективної ініціативи.

У практичному вимірі в аспекті парадигми впливів це сприятиме підвищенню ефективності управлінської діяльності та прийняття управлінських рішень; інклюзивності: залучення ширшого спектру суб'єктів (громадських організацій, бізнесу, експертного середовища), що зробить процес управління більш відкритим і адаптивним до суспільних потреб; мінізації конфліктів: скоординований підхід зменшує ймовірність конфліктів між зацікавленими сторонами; прозорість та підзвітність: вироблення дорожньої карти, спільного порядку денного та оцінки вимірювання сприятимуть підвищенню довіри до управлінських рішень; інноваційність: колективний підхід дозволяє генерувати інноваційні рішення, які не були б можливими у відокремлених діях.

У парадигмі впливів це означає перехід від лінійних або односпрямованих впливів до багаторівневих і багатовекторних. Це дозволяє створити мережу впливів, яка є гнучкішою та здатною адаптуватися до змін у середовищі. У результаті підвищується ефективність управління та стійкість соціальних систем, відбуваються трансформаційні зміни.

Н.М. Колісніченко, д.держ.упр., професор: Шановна Ірино Володимирівно, я була експертом Вашої кандидатської роботи. Чи згадуєте Ви нароби, які були представлені у кандидатській роботі, зокрема це стосується формуючих впливів держави на громадянське суспільство?

І.В. Матвєєнко: Дякую за запитання шановна Наталя Миколаївно. В межах даного дисертаційного дослідження нами було представлено узагальнення результатів дослідження щодо розуміння впливів, їх визначення показали відсутність єдиного підходу та наявності єдиного визначення. В українській науці державного управління чітко визначення поняття «вплив» відсутнє, хоча широко використовується при характеристиці різних понять, термінів, категорій. Окремо надають визначення різним видам впливів, таким як: цілеспрямований; управлінській; державноуправлінській; політичний; внутрішній; зовнішній; геополітичний; економічний; соціальний; регуляторний; правовий; інформаційно-психологічний. Що стосується нароби які були

отримані в кандидатській дисертації, розвилася подальша наукова ідея щодо дослідження колективного впливу в публічному управлінні. Концепція колективного впливу активно розробляється та запроваджується в зарубіжних країнах. Ця концепція не є новою, багато країн вже демонструють кращі практики його застосування. Втім, підвищення наукового та практичного інтересу до колективного впливу спостерігається з 2011 року, що пов'язується із виходом наукової статті Дж. Канів та М. Крамер «Колективний вплив» у журналі «Стенфордський огляд соціальних інновацій», де було представлено новий концептуальний погляд на колективний вплив. Світові фахівці та експерти з соціального впливу почали активно застосовувати цей підхід для вирішення соціальних та екологічних проблем. В українських реаліях, переформатування взаємовідносин на рівні місцевого самоврядування, пов'язано із побудовою нової форми взаємодії, що потребує визначення повноважень і обов'язків кожного із партнерів на основі відповідальності в частині проектування та планування розвитку громад на основі колективного впливу, особливо в умовах війни та повоєнний період.

Н.М. Колісніченко, д.держ.упр., професор: Чи проводили Ви дослідження найбільш ефективних моделей впливів в публічному управлінні в зарубіжних країнах у практичному вимірі?

І.В. Матвєєнко: Дякую за запитання шановна Наталя Миколаївно. Так, в дисертаційному дослідженні нами проаналізовано ефективність моделей впливу в публічному управлінні та виявлено, що їх розробка та застосовність спрямована на вирішення складних проблем. Ефективні моделі впливу в публічному управлінні в зарубіжних країнах залежать від контексту політичної/управлінської системи, культури, економіки, рівня розвитку країни, а також врахування зовнішніх та внутрішніх викликів і загроз. У зарубіжній практиці найбільш застосовними та показують найкращі результати моделі колективного впливу, які вирішують широке коло складних соціальних та екологічних проблем (Австралія, Канада, США, Африка). Аналіз досвіду Австралії надав можливість виокремити модель інформаційного впливу, яка враховує глобалізовані зміни влади, технологічний прогрес, чинять протидію неконтрольованим комунікаційним мережам, які призводять до зростання асиметричних загроз сірої зони. В європейських країнах, застосовними є моделі впливів, які пов'язані із комунікаційними стратегіями держави задля перетворення демократичних вразливостей на сильні сторони, прийняття підходів системного мислення, посилення критичного мислення, використання цивільного потенціалу та відновлення контролю над ЗМІ, що можна також вважати елементами моделі системи впливів.

Виокремлено кращі практики протидії деструктивним впливам та дезінформації, які чинять негативний вплив на суспільство та державу. Зокрема, це Кодекс практики щодо дезінформації 2022 року, прийнятий в ЄС, який передбачає: демонетизацію поширення дезінформації; забезпечення прозорості політичної реклами; розширення можливостей користувачів; посилення співпраці з фактчекерами; надання дослідникам кращого доступу до даних. Кодекс також містить посилену систему моніторингу, яка базується на якісних елементах звітності та показниках рівня обслуговування, які вимірюють ефективність його впровадження.

Н.М. Колісніченко, д.держ.упр., професор: Дякую, достатньо, задоволена відповіддю.

Т.І. Пахомова, д.держ.упр., професор: Шановна Ірино Володимирівно, у своєму авторському визначенні «вплив» Ви наголошуєте на тому, що це «спеціальна інноваційна діяльність». Уточніть, будь ласка, чому Ви так вважаєте, що це саме інноваційна діяльність?

І.В. Матвєєнко: Дякую за запитання шановна Тетяно Іванівно. В авторському визначенні ми розглядаємо «вплив» як спеціальну інноваційну діяльність, що пов'язано зі створенням нових підходів та ідей - вплив як інноваційна діяльність передбачає генерування нових ідей, підходів або стратегій, які спрямовані на вдосконалення державних процесів; в сучасному світі ефективно державне управління потребує впровадження інновацій, які базуються на аналізі даних, цифровізації, спільному управлінні тощо. Це пов'язано зі зміною парадигми управління - вплив може розглядатися як інновація при переході від ізольованої (традиційної) моделі до моделі спільного управління (колективний вплив) більш гнучкіших, адаптивних систем управління. Впровадження інноваційних підходів в управлінському процесі сприяє ефективнішому використанню ресурсів та підвищенню якості рішень. Вплив як частина інноваційної діяльності дозволяє державним установам швидше адаптуватися до динамічних змін у суспільстві, економіці чи міжнародних відносинах. Інноваційна діяльність у сфері впливу може включати залучення громадян до прийняття рішень, підвищення прозорості та відповідальності. На нашу думку, все вище зазначене передбачає зміну управлінської діяльності з урахуванням інновацій. Вивчено кращий зарубіжний досвід щодо розвитку підходу колективного впливу, який орієнтований на підтримку вже існуючих та продукування нових інновацій. Врахування вище зазначено вплинуло на формування авторського визначення категорії «вплив» саме з позиції спеціальної інноваційної діяльності.

Т.І. Пахомова: Шановна Ірина Володимирівна, що Ви вважаєте основним при формуванні моделі системи впливів в публічному управлінні?

І.В. Матвєєнко: Дякую за запитання шановна Тетяно Іванівно. В умовах сьогодення цілком логічно, що впливи посідають одне з вирішальних місць в публічному управлінні та адмініструванні, оскільки вони напряму пов'язані із процесами управлінської діяльності. Визнання ролі кожного суб'єкта у державі підкреслює важливість багатостороннього підходу до управління, що враховує інтереси всіх учасників процесу та обумовлює їх роль та функцію. Також це пов'язано із врахуванням системних змін та викликів сучасності, держави намагаються підвищувати ефективність діяльності, зберігати легітимність влади та впроваджувати інновації в державному управлінні. Це формування нової системи мислення, що базується на довірі між суб'єктами взаємовідносин та формуються через поєднання прямих і опосередкованих впливів. Це сприяє зміні усталених моделей поведінки та спрямуванню відносин на побудову більш прозорих і довірчих відносин. У дисертаційному дослідженні представлено практичну модель системи впливів та вказано на доцільності вироблення: Доктрини впливів в публічному управлінні та адмініструванні; Методики аналізу впливів при виробленні нормативно-правових актів і програм розвитку на всіх рівнях публічного управління та адміністрування; та освітньої програми з підготовки фахівців з розвитку публічної сфери, де основним акцентом мають стати питання системи впливів в публічному управлінні. Для цього потрібно здійснювати підготовку фахівців за відповідним профілем та формування відповідний рівень знань, умінь, навичок та компетентностей.

Л.М. Карпенко, д.е.н., професор: Шановна Ірино Володимирівно, у дисертаційному дослідженні Ви використовуєте сучасні європейські підходи (сформовані до 2035 року) щодо побудови взаємовідносин держави та суспільства. У мене питання економічного характеру. Під час Вашого виступу зроблено наголос на економічних індикаторах, а в пункті наукової новизни вказуєте на плануванні та проєктуванні розвитку громад. Які новели європейських підходів до 2035 року Ви

пропонуєте використовувати в Україні?

І.В. Матвєєнко: Дякую за запитання шановна Лідія Миколаївно. Нами було вивчено та враховано досвід, який демонструють міжнародні інституції такі як ООН, Європейська Комісія, ОЕСР. Встановлено, що сьогодні спостерігається тенденція до розмежування економічних та публічноуправлінських впливів. Спостерігається тенденція побудови взаємовідносин органів публічного управління з суспільством на основі публічноуправлінського впливу, як основного виду впливу.

Що стосується новел, які пропонуються в європейських країнах, доцільними для запровадження є методологія щодо вимірювання та оцінки впливу, що сформована у 2016 році. В умовах сьогодні вона є широко застосовною для вимірювання досягнення Цілей сталого розвитку. При вимірюванні соціального впливу є певні складності, оскільки є потреба у пошуку найбільш доцільних та ефективних методів вимірювання (наприклад, статистичні методи). Акцент зроблено на вимірюванні сформованості рівня довіри, встановлення належного рівня взаємовідносин між органами влади та суспільством, високий рівень готовності громадян виступати ініціаторами виявлення та вирішення нагальних проблем, залучаючи до цього процесу опорні організації. На рівні Європейського Союзу використовуються різноманітні індикатори для оцінки впливу політик, програм, проєктів та ініціатив. Ці індикатори зазвичай групуються залежно від сфери застосування та вимірюваних результатів впливу.

О.В. Князева, к.соц.н., доцент: Шановна Ірино Володимирівно, в мене питання щодо емпіричної бази дослідження на результатах якої базувалася представлена модель колективного впливу?

І.В. Матвєєнко: Дякую за запитання шановна Олено Володимирівно. Емпіричною основою дослідження стали нормативно-правові акти Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, що окреслюють та регламентують діяльність суб'єктів публічного управління та адміністрування, відображають процеси взаємодії суб'єктів публічного управління та адміністрування, комунікації, інформування, враховують функції, значення і мету діяльності, а також методологію встановлення взаємовідносин із побудови громадськістю та громадами. У дисертаційному дослідженні використанні офіційні документи міжнародних інституцій (ООН, ПРООН Європейської Комісії, ОЕСР); матеріали Офісу ради в Європі в Україні; Світового банку; Глобального екологічного фонду; Міжнародного фонду сільськогосподарського розвитку; Об'єднаної програми ООН з ВІЛ/СНІДу (ЮНЕЙДС); Міжнародної фінансової корпорації; Фонду оцінки стратегічного впливу (SIEF); Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентів України; Асоціації міст України; результати соціологічних досліджень Центру Разумкова; Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва; організації Chatham House; дані проєктів та програм U-LEAD з Європою та ін., що підтверджують достовірність отриманих результаті.

О.В. Князева, к.соц.н., доцент: Які показники для вимірювання соціального впливу є найбільш застосовними в межах запропонованої практичної моделі системи впливів в публічному управлінні?

І.В. Матвєєнко: Дякую за запитання шановна Олено Володимирівно. Визначення заходів і методів відстеження результативності впливів при досягненні зазначеної мети на основі комплексного інструментарію для перевірки припущень та відстеження результатів впливу, представлено окремим блоком в авторській методиці аналізу впливів при виробленні нормативно-правових актів і програм розвитку на всіх рівнях

публічного управління та адміністрування: визначення альтернативних способів досягнення цілей впливу; встановлення переваг та недоліків серед визначених альтернатив; застосовними є методи аналізу позитивних та можливих негативних наслідків впливу; методи прогнозування, моделювання, моніторингу впливів; методи оцінки впливу (масштаби змін, рівень втручання, інтенсивність та динаміка впливу); методи оцінки та вимірювання колективного впливу: інструменти відстеження показників колективного впливу; методи оцінки системних змін; методи підтримки активності учасників; методи підтримки життєвого циклу колективної ініціативи.

Оцінка впливу – це пошук тих проблемних зон, виявлення та усунення яких змінять характеристики колективної діяльності в публічному управлінні, перш, аніж вони негативно вплинуть на людей, навколишнє середовище, органи влади або сферу бізнесу та підприємництва. Оцінка має відбуватись за наступними показниками: визначення суттєвих змін від впливів та втручання; вплив втручання на населення, органи влади, життєдіяльність тощо; визначення довгострокових та короткострокових наслідків цих подій; оцінка зовнішнього впливу: інші органи влади; громадянське суспільство; громади; глобальні виклики; збройні конфлікти ін.

А.Г. Ахламов, д.е.н., професор: Шановна Ірино Володимирівно, на основі чого Ви будували запропоновану Вами теоретичну і практичну модель системи впливів в публічному управлінні?

І.В. Матвєєнко: Дякую за запитання шановний Анатолію Геннадійовичу. Теоретична та практична моделі системи впливів у публічному управлінні будуються на основі інтеграції наукових теорій, практичних підходів і емпіричних даних. Узагальнено можна виділити декілька блоків аналізу, це: закономірності, особливості, тенденції, парадигми, доктрини, концепцій, теорії впливів в публічному управлінні.

А.Г. Ахламов, д.е.н., професор: Під час Вашого виступу на одному із слайдів Ви схематично представили систему впливів в публічному управлінні та зробили співвіднесення теорії з функціями органів влади та суспільства. У чому полягають відмінності? Конкретизуйте.

І.В. Матвєєнко: Дякую за запитання шановний Анатолію Геннадійовичу. Проведений аналіз щодо функцій органів влади та суспільства в межах зазначених теорій впливів продемонстрував їх відмінність. Це вказує на розмежуванні ролей, форм та інструментів впливу, а також розрізнення їхньої спрямованості. Органи державної влади та місцевого самоврядування виконують управлінську, регуляторну, адміністративну функції, що здебільшого співвідноситься з цілеспрямованими впливами. Суспільство формує запити, виконує функції нормалізації суспільних відносин, самозбереження, упорядкування/самоупорядкування; заохочення, стимулювання, задоволення, спонукання, світоглядну та культурологічну функції, виробляє систему правил, законів і цінностей, стандартів поведінки та бере участь в управлінських процесах через самоорганізацію та громадську активність. Ефективність управління залежить від балансу між цими ролями та узгодженості впливів/взаємовпливів.

ВИСТУПИЛИ:

М.М. Миколайчук, д.держ.упр., професор: Ознайомившись з роботою, хочу відзначити, що дисертаційне дослідження є завершеним науковим продуктом, яке має наукову та практичну цінність. Попередній розгляд результатів дисертаційного дослідження дозволяє дійти наступних висновків.

Тема дисертаційного дослідження є актуальною з огляду на важливість чіткого окреслення та доведення до громадськості впливів в публічному управлінні та їх холістичного характеру. Виконання цього завдання зумовило необхідність обґрунтування концептуальних засад системи впливів в публічному управлінні, заснованої на теоретичній моделі впливів як сукупності узагальнених положень різних галузей наук, що визначає спосіб розуміння впливів та їх методологічний концепт на рівні прикладної моделі впливів в публічному управлінні, яка діє як на офіційному і національному рівнях, так і у межах окремих суспільних груп.

Результати даного дисертаційного дослідження мають достатню кількість апробацій та публікацій у іноземних та фахових виданнях з державного управління.

Оцінка автором стану наукової розробки проблеми ґрунтується на результатах аналізу фахових публікацій вітчизняних і зарубіжних учених, систематизації й узагальненні наукових підходів і новітніх парадигм, сформульованих провідними науковцями у даній предметній області.

Список використаних джерел налічує 623 найменування, з них іноземними мовами – 340. Вищенаведене свідчить про належний ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій.

3. Серед положень, що визначають наукову новизну, дисертаційного дослідження варто відзначити:

– розроблено практичну модель впливів в публічному управлінні, яка передбачає: правове регулювання; розподілення внутрішніх і зовнішніх впливів за рівнями публічного управління з врахуванням найбільшого впливу на рівні органів місцевого самоврядування; неформальні впливи, які відбуваються в суспільстві, – що спрямовано на побудову колективного суб'єкту впливу як на державному рівні, так і на рівні громади з використанням широкого спектру методів та інструментів (методи комунікації; багатосекторальної співпраці; планування; розбудови мережі колективного впливу; цифрові технології; комплексний інструментарій для перевірки припущень; інструменти дизайнерських досліджень впливу; методи сервіс-дизайну; методи прогнозування та моделювання; метод дорожньої карти; діагностики громад для висування ініціативи; інструменти індексу раннього розвитку; методи оцінки потреб та визначені ресурсів громади; інструменти інвентаризації особистих активів; проведення публічних форумів; методи дослідження думок та відгуків; метод SWOT-аналізу; цифрові методи; методи втручання у громаду; методи організації та управління; методи інновацій; методи соціального впливу; метод розробки прототипу впливу; метод дизайн-мислення; метод мережових підходів колективного впливу; планування колективної діяльності; інструмент CareLinQ; інструмент Fellowship; методи оцінки та вимірювання колективного впливу; методи соціального маркетингу; методи поширення та масштабування впливу; коучинг-методи; психологічні методи; методи заохочення та мотивації; методи формування лідерства; методи підтримки активної мережі впливу; цифрові методи навчання; створення платформ з навчання соціальним інноваціям) та з врахуванням ситуації воєнного стану, війни і поствоєнного відновлення;

– удосконалення категорії «система впливів в публічному управлінні», яка визначається як комплекс елементів (організаційна структура в широкому сенсі розуміння, інформація, ресурси (у тому числі людські), взаємозв'язки), які пов'язані між собою і спрямовані на організацію діяльності суб'єктів публічного управління, побудову їх взаємозв'язків та взаємовідносин, досягнення цілей публічного управління, активізації суспільства для побудови моделі колективної діяльності при вирішенні складних (кризових, надзвичайних та ін.) завдань розвитку держави і суспільства;

– подальший розвиток класифікації впливів в публічному управлінні (академічні, прикладні); систематизації типів впливів (за суб'єктами, соціальним значенням, значенням для економічного розвитку, наслідками, рівнями, тривалістю, способом, очікуваннями, залученням громадськості, середовищем, політичним значенням, значенням для здоров'я населення, перевагами, домінуванням, стилем впливу, керуванням групами людей, впливом управлінських систем, міжнародним рівнем); класифікації впливів відповідно до сфери публічного управління (вихідні, базові, спеціальні); систематизації визначення систем (системи органів влади, системи суб'єкт об'єктних взаємовідносин, системи структур, системи діяльності/функцій); спрямованості систем впливу в публічному управлінні (зміна способу мислення, досягнення цілей, зміна моделей поведінки, опосередкований контроль, побудова структурних взаємозв'язків, побудова структури людських систем, утворення багатоагентних систем, поширення впливу в динамічній мережі), де вагомим елементом для утримання елементів системи є інформація та відносини; класифікації моделей за основою застосування.

Теоретичні та наукові висновки, представлені в роботі, мають практичну спрямованість. Рекомендації, пропозиції та практичні розробки, викладені в дисертації враховані в діяльності: Департаменту соціальної та сімейної політики Одеської обласної державної адміністрації (довідка № 4992/17-20/24 від 05.09.2024); Березівської районної ради Одеської області (довідка № 01-33/100 від 15.12.2023); Одеської обласної організації ВГО «Комітет виборців України» (довідка № 76 від 20.12.2023) та навчальному процесі ОРІДУ НАДУ при Президентові України (акт про впровадження від 15.12.2021).

Матеріали дослідження висвітлюють наступні напрями паспорту спеціальності 25.00.01 – «Теорія та історія державного управління»: сутність і зміст, основні категорії, поняття, методологія та принципи державного управління; держава та влада як суспільні феномени; основні принципи й особливості державотворення; державне управління як система суспільних відносин; державне управління як система; аналіз і синтез, методи дослідження, типологія систем державного управління, їх моделювання й оптимізація; політика й державне управління; взаємовідносини держави та суспільства, державної влади з політичними партіями, об'єднаннями й організаціями громадян; аналіз державної політики.

Серед недоліків дисертаційної роботи слід, відзначити те, що, на наш погляд, в роботі слід переглянути поняття «оцінка» та «оцінювання» в контексті кожного окремого випадку.

У пункті 2 новизни краще викласти його в наступній редакції: «розроблено практичну цілісну модель впливів в публічному управлінні».

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості, наукової та практичної цінності здобутих результатів дисертація Матвеєнко І.В. відповідає вимогам пункту 10 «Порядку присудження наукових ступенів».

С.Є. Саханенко: д.держ.упр., професор: Однією із основних тенденцій науки ХХІ століття є прагнення до синтезу знання отриманого в межах окремих наукових дисциплін. Поряд із дисциплінарною організацією науки, що зберігається, і спеціалізацією, що посилюється, йде також формування міждисциплінарного знання, а відтак здійснюється парадигма цілісності науки. У цьому контексті можна дійти висновку, що публічне управління та адміністрування є не стільки науковою галуззю, а є трансдисциплінарною сферою. Дисертація, яку ми сьогодні розглядаємо є проявом цієї трансдисциплінарності, адже її предмет є феномен «впливу», який досліджується в багатьох дисциплінах суспільствознавчого циклу. Однак авторка взяла на себе сміливість виявити не лише онтологічне значення такого явища як вплив в аспекті публічного управління та адміністрування, але й знайшла можливість його інструментального використання в практиці врядування. Слід відзначити актуальність, своєчасність такого дослідження, адже навіть на нормативному рівні в середовище публічноуправлінських явищ усталеними є такі категорії як «інфлюенсер», «агенти впливу», «м'яка сила», «адвокація», які разом і є проявом впливів та спостерігається в сфері публічновладних відносин.

Авторка будує свою роботу за класичними моделями наукового дослідження, що вказує на його перевагу. В першому розділі авторка досліджує поняття «вплив» в зарубіжній науці, звертається до досягнень в українських в науці в цьому напрямі, виокремлює велику кількість робіт з публічного управління та адміністрування та наймається знайти визначення, що таке «вплив», здійснено типологію впливів, представлено класифікацію та ін. Одразу хочу відзначити, що авторка не плутає типологію і класифікацію. Авторка обґрунтовує поняття «вплив» та намагається знайти вихідну теоретичну модель як певне припущення, яке в подальшому слід довести, що зроблено в наступних розділах. В третьому розділі авторка приділяє увагу теоріям впливу на суспільство. Слід погодитися з нею, що вплив імпліцитно пов'язаний з таким явищем як «влада». Авторка слушно відзначає, що не всі дії, які стосуються свідомості та поведінки людей є здійсненням влади. Вплив є родовим поняттям щодо влади як явища, влада є різновидом впливу, а відтак вплив включає всі види переконання, тиску, примусу тощо. Це процес зміни суб'єктом впливу поведінки об'єкта впливу, його настанов, намірів, уявлення в процесі взаємодії. Враховуючи це, авторка у другому розділі вдало розкриває особливості впливу в публічному управлінні та адмініструванні у порівнянні з іншими видами соціального впливу. По-перше, цей вплив є цілеспрямованим, а не хаотичним, по-друге, вплив носить усвідомлений характер (принаймні з боку суб'єкта впливу). В характеристиках особливостей впливу в публічному управлінні та адмініструванні авторка справедливо відзначає наявність інтересу у суб'єкта впливу, вольового аспекту, асиметрії, сукупності різних засобів переконання, навіювання (засноване на принципах взаємообміну), послідовності тощо. У роботі імponує те, що серед всіх явищ в публічному управлінні та адмініструванні приділено увагу інституту самоврядування. Продовжуючи цю логіку в четвертому розділі представлено умовиводи щодо ролі колективного впливу в публічному управлінні. Це цілком логічно, вона не могла цього уникнути, адже концепція «public», якою ми всі користуємося, ґрунтується саме на колективності. Як вже було зазначено, в першому розділі представлено уявлення про «вплив» та «моделі впливів», які в подальшому у наступних розділах дисертантка доводить (через методи аналізу), а в п'ятому розділі представлено синтез та запропоновано теоретичну модель впливів в публічному управлінні. Ця модель поліморфна, згідно з нею вплив це динамічний процес, що складається із кількох видів впливу, в тому числі з нормативного,

адміністративного, економічного, психологічного, політичного, інформаційного, комунікаційного тощо. Перевагою є представлена практична модель системи впливів в публічному управлінні, що доводить, те що представлена теоретична модель це не абстрактне уявлення, вона має практичні шляхи реалізації. Особливо хочу відзначити, що в роботі присвячено увагу впливу війни на суспільство і на систему публічного управління. Вдало поєднання поняття «вплив» з доктриною багаторівневого врядування. Багаторівневність передбачає не лише ієрархічність, але й багаторівневність використання інструментів, засобів та технологій впливу.

Що стосується зауважень. По-перше, логічно було б змінити послідовність у роботі другого та третього розділу, але можливо є авторська позиція, і вона є обґрунтованою, або це авторський прийом. По-друге, в роботі багато уваги приділено уваги характеристики системи, в тому числі у розрізі публічного управління та адміністрування. По-третє, висновки до розділів потребують уточнення у викладанні та скорочення за обсягом.

У цілому вважаю, що висловлені мною зауваження є дискусійними і не суттєво впливають на позитивну оцінку представленої роботи. Дисертація є самостійним завершеним дослідженням, відповідає паспорту спеціальності 25.00.01 «Теорія та історія державного управління» відповідає вимогам МОН України та може бути рекомендованою для подання на попередній розгляд до спеціалізованої вченої ради.

О.І. Воронов, д.держ.упр., доцент: Актуальність теми дослідження не викликає сумнівів та обумовлена тим, що з боку міжнародних інституцій (ООН, Європейська Комісія, ОЕСР) відмічається тенденція до зростання дослідження впливу як явища, цей термін закріплюється в офіційних документах, з акцентами на масштабність перетворень, вказано на його спроможність прискорювати досягнення Цілей сталого розвитку. Актуальність дослідження зумовлюється, також, необхідністю перегляду теорії та методології впливів в публічному управлінні, формуванням нових теоретико-методологічних підходів до розуміння системи впливів в публічному управлінні, яка закладає концептуальне підґрунтя зміни поглядів на мету і способи існуючих в суспільних відносинах впливів.

Узагальнення результатів аналізу наукових джерел дає можливість стверджувати, що на сучасному етапі в українській науці державного управління відсутня струнка концепція або не оформлена система впливів. В основному є окремі дослідження щодо впливів в певній галузі або підсистемі публічного управління та адміністрування.

Актуальність дослідження в роботі слід підкреслити посиланням на конкретні нормативні документи, що зачіпають теорію впливів в системі суспільно-політичних відносин.

Вірогідність результатів й висновків дослідження забезпечуються чітко визначеною методологією, відповідністю методів дослідження поставленим завданням, якісним аналізом значного обсягу теоретичного матеріалу, повнотою і значимістю здобутого матеріалу.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації автором достатньою мірою обґрунтовані.

Представлена дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за своїм змістом відповідає паспорту спеціальності 25.00.01 – теорія та історія державного управління, а саме таким напрямом досліджень:

сутність і зміст, основні категорії, поняття, методологія та принципи державного управління;

закономірності, особливості, тенденції й основні чинники розвитку державотворення та державного управління;

доктрини, концепції, теорії державного управління, світові тенденції їх розвитку та порівняльний аналіз;

державне управління як система; аналіз і синтез, методи дослідження, типологія систем державного управління, їх моделювання й оптимізація;

національні традиції та вітчизняний досвід розбудови системи державного управління;

політика й державне управління; взаємовідносини держави та суспільства, державної влади з політичними партіями, об'єднаннями й організаціями громадян; аналіз державної політики;

стиль державно-управлінської діяльності; вплив на нього зовнішніх і внутрішніх чинників;

реформування державного управління; аналіз і адаптація зарубіжного досвіду.

Основна наукова новизна, на нашу думку, виходячи із тексту дисертації, полягає у тому, що у науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних аспектів системи впливів в публічному управлінні та виробленні практичних пропозицій щодо їх запровадження. Наукова новизна викладена досить вдало. Результатом комплексного дослідження теоретико-методологічних засад впливів в публічному управлінні стало формування теоретичної та практичної моделей впливів в публічному управлінні. Це надало можливість в процесі формування практичних шляхів впровадження моделей впливів в сферу публічного управління сформулювати такі інструменти, як державну доктрину впливів в публічному управлінні, методику аналізу впливів при виробленні нормативно-правових актів і програм розвитку на всіх рівнях публічного управління, та спеціальну освітню програму підготовки фахівців.

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертації, на наш погляд, мають достатнє теоретичне, методологічне та емпіричне обґрунтування, що підтверджується великою кількістю проаналізованих здобувачкою наукових праць, широкого кола опрацьованої джерельної бази з різних галузей науки, нормативно-правових актів. Про їх вірогідність свідчить застосування для аналізу реальної наукової проблеми, що розв'язується, наукової методології, апробація результатів дослідження на науково-практичних конференціях, системний виклад проаналізованого матеріалу та авторських позицій, які ґрунтуються на всебічному аналізі досліджуваної тематики з комплексу впливів на сферу публічного управління.

Основні результати дисертаційного дослідження опубліковані в 48 наукових працях, з яких: 1 одноосібна монографія (передано до друку у видавництво «Олді+», м. Одеса); 21 робота у фахових наукових виданнях України; 8 робіт у зарубіжних наукових періодичних виданнях (з них 5 – з індексацією у НМБ Scopus і Web of Science); 18 тез доповідей у матеріалах конференцій.

Аналіз дисертаційної роботи та автореферату дає підстави зробити висновок щодо ідентичності реферату й основних положень дисертації. Наведені в рефераті наукові положення, висновки і рекомендації в повному обсязі розкриті й обґрунтовані в тексті дисертації.

Дисертантка забезпечила перевірку своїх наукових припущень шляхом апробації власних напрацювань на практиці, що підтверджено відповідними документами, описом і наявними матеріалами у тексті дисертації, які свідчать про використання результатів дослідження. Зміст дисертаційної роботи та автореферату засвідчує, що основні наукові положення, висновки і рекомендації наукового дослідження сформульовані автором

самостійно та мають належний рівень обґрунтованості і вірогідності. Найважливіші результати дослідження викладені у висновках дисертації, що відповідають поставленим завданням і корелюються з науковою новизною одержаних результатів.

Основні концептуальні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи мають практичне спрямування та можуть бути враховані при виробленні правових документів та діяльності суб'єктів публічного управління щодо впливів задля побудови суспільних відносин, у тому числі під час воєнних дій.

Основні концептуальні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи мають практичне спрямування та можуть бути враховані при виробленні правових документів та діяльності суб'єктів публічного управління щодо впливів задля побудови суспільних відносин, у тому числі під час воєнних дій. Результати дисертаційного дослідження впроваджено і діяльність органів влади та в навчальний процес, що підтверджено відповідними довідками.

Поряд з позитивними аспектами дисертаційного дослідження І.В.Матвєєнко доцільно звернути увагу на дискусійні положення, які потребують певного обговорення та конкретизації, а саме:

1. Враховуючи фактичний зміст дисертаційної роботи рекомендуємо уточнити:

- у першому розділі в процесі опису моделі колективного впливу застосовуються визначення загальних моделей впливу і не зовсім зрозуміло в чому актуальність моделі колективного впливу для органів публічного управління.

- у другому розділі текст висновків дублює текст розділу в частині ретроспективного аналізу економічних впливів.

2. На ґрунті аналізу впливів через нормативно-правові документи в розділі 5 має сенс виокремити такий від впливу як правовий, узагальнити вплив всієї сукупності нормативно-правових документів та зробити окремі висновки.

3. В процесі формування моделі системи впливів публічного управління доцільним було би виокремити особливості застосування моделі в галузі державного управління, місцевого самоврядування та громадської діяльності.

Зазначені дискусійні питання та пропозиції суттєво не впливають на зміст дисертації, носять дискусійний характер та не знижують наукової вагомості представленого дослідження.

Дисертаційна робота І.В. Матвєєнко є самостійною та завершеною науковою працею, містить результати, які у сукупності вирішують важливе наукове завдання, що полягає у науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних аспектів системи впливів в публічному управлінні. Особливо бажано наголосити на системному характері досліджень, що являється новим передовим кроком в дослідженні впливів в сфері публічного управління.

Зміст дисертації відповідає спеціальності 25.00.01 – теорія та історія державного управління.

Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані в якості теоретичної і методологічної основи для формування методів та методик дослідження, діагностування та управління впливами в органах державної влади, місцевого самоврядування та громадських організаціях.

Зміст реферату ідентичний основним положенням дисертації.

В цілому, зазначені недоліки і дискусійні положення не знижують наукову і практичну цінність роботи. Дисертація відповідає паспорту спеціальності 25.00.01 «Теорія та історія державного управління» та може бути рекомендована до захисту у робот а за своїм змістом, актуальністю, ступенем новизни, наукової та практичної

цінності і оформленням - вимогам МОН України до докторських дисертацій та п. 10 «Порядку присудження наукових ступенів».

Т.І. Пахомова, д.держ.упр., професор: значила, що дисертантка та науковий керівник провели значну роботу, надала позитивний відгук на дисертацію, висловила побажання здобувачці врахувати побажання та пропозиції, які були надані під час обговорення та розпочинати проходження етапів подальшого захисту. В роботі використана велика кількість українських та зарубіжних джерел з різних сфер наукового знання. Представлена робота є актуальною та відповідає вимогам, які висуваються до такого рівня дослідження. Дисертація є завершеною науково-дослідною роботою, в якій вирішена актуальна наукова проблема, яка стосується теоретико-методологічного обґрунтування формування системи впливів в публічному управлінні з урахуванням поглядів в українській та зарубіжній науці і на підставі досвіду держав світу.

Актуальність дослідження зумовлюється необхідністю перегляду теорії та методології впливів в публічному управлінні, формуванням нових теоретико-методологічних підходів до розуміння системи впливів в публічному управлінні, яка закладає концептуальне підґрунтя зміни поглядів на мету і способи існуючих в суспільних відносинах впливів. Узагальнення результатів аналізу наукових джерел продемонструвало, що на сучасному етапі в українській науці державного управління відсутня струнка концепція або система впливів.

В роботі враховано вимоги до докторської дисертації. Є власні здобутки автора. Збережені умови академічної доброчесності. Всі посилання на інших авторів коректні.

В цілому роботу готова до захисту, її можна рекомендувати для подальшого проходження в спеціалізовану вчену раду.

Л.Л. Приходченко, д.держ.упр., професор: Дисертація є завершеним дослідженням та справляє позитивне враження. Безсумнівно актуальна, перевагою зазначеної роботи є те, що вона містить емпіричні дослідження, які стосуються впливу війни та розвиток суспільства та держави в цілому. В роботі запропоновано нове вирішення наукової проблеми – науково-теоретичне обґрунтування концептуальних засад системи впливів в публічному управлінні, яка ґрунтується на теоретичній моделі впливів в публічному управлінні, має методологічну основу, засновану на практичній моделі впливів в публічному управлінні і передбачає практичну реалізацію. Інноваційність дисертації полягає в новому концептуальному погляді і відповідності теоретично-методологічному напрямку дослідження. Робота містить конкретні пропозиції. Простежуються напрями дослідження щодо взаємовідносин держави та суспільства, стилю публічно-управлінської діяльності, аналізу і адаптації зарубіжного досвіду.

Дисертантка вдало аналізує зарубіжну практику щодо запровадження підходу колективного впливу на основі кейс методу. У пункті наукової новизни відображено, що удосконалено «концептуальні підходи щодо сучасної моделі колективного впливу, яка застосовується для вирішення складних соціальних проблем, створення сильніших громад та потужних організаційних та інституційних взаємозв'язків...». У дисертації слід було б надати власне визначення «колективного впливу». Це б посилювало авторську позицію щодо напрямів його запровадження при плануванні громад в умовах війни та повоєнний період та уточнило його зміст та розуміння в українській практиці.

В цілому, зазначені недоліки і дискусійні положення не знижують наукову і практичну цінність роботи. Дисертація відповідає паспорту спеціальності 25.00.01

«Теорія та історія державного управління» та може бути рекомендована до захисту у робот а за своїм змістом, актуальністю, ступенем новизни, наукової та практичної цінності і оформленням - вимогам МОН України до докторських дисертацій та п. 10 «Порядку присудження наукових ступенів

Н.М. Колісніченко, д.держ.упр., професор. Ознайомившись з роботою, хочу відзначити, що дисертаційне дослідження є завершеним науковим продуктом, яке має наукову та практичну цінність. Зазначила, що доцільним є врахувати висловлені зауваження та пропозиції фахівців-експертів.

Дисертація є завершеним дослідженням. Справляє позитивне враження. Безсумнівно актуальна, особливо в умовах трансформації та змін. Інноваційність дисертації полягає в новому концептуальному погляді та відповідності теоретично-методологічному напрямку дослідження. Робота містить конкретні пропозиції, зокрема щодо практичних шляхів запровадження теоретичної та практичної моделі системи впливів в публічному управлінні. Дисертації відповідає паспорту та формулі спеціальності 25.00.01 – теорія та історія державного управління. Проте, є деякі дискусійні положення. Деякі параграфи містить великий обсяг загальної інформації. Безумовно, аналітична частина досліджуваної проблематики сприяє кращому усвідомленню проблеми з досліджуваної проблематики, втім, є певні вимоги до обсягу роботи. Її слід скоротити. Поза увагою автора залишився такий вид впливу як правовий, тут позицію автора слід уточнити. Доцільним є перенести певну інформацію у додатки.

Втім, зазначені зауваження не знижують науковий рівень дисертаційного дослідження та її можна рекомендувати для подальшого проходження в спеціалізованій вченій раді.

А.Г. Ахламов, д.е.н., професор. Надав позитивний відгук про дисертацію. Наголосив на науковій цінності дисертацій та рекомендував її для подальшого захисту у спеціалізованій вченій раді. Рекомендував викласти результати аналізу зарубіжного досвіду у вигляді таблиць та перенести частину інформації до додатків.

Втім, попри зазначені недоліки і дискусійні положення, у цілому робота складає позитивне враження та заслуговує на захист.

Л.М. Карпенко, д.е.н., професор. Підтримала дисертаційне дослідження для подальшого проходження за встановленими процедурами. Наголосила на актуальності та своєчасності дослідження. Наукову значимість дослідження підтверджено участю автора в межах кількох науково-дослідних тем. Аналіз змісту дисертаційної роботи і наукових публікацій І.В. Матвеєнко дають змогу зробити висновок про те, що основні наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, відповідають стандартам такого виду досліджень. Належний ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність забезпечені коректністю об'єкту та предмету дослідження та узгоджено з метою і завданнями наукового дослідження. Кожен наступний розділ чи підрозділ органічно пов'язаний із попереднім і логічно доповнює його. В роботі дотримано принципи академічної доброчесності, є коректні посилання.

Наголосила, що в цілому дисертаційне дослідження виконане на високому науково-теоретичному рівні та може бути рекомендоване до подальшого захисту в спеціалізованій вченій раді.

М.П. Попов, к.держ.упр., професор: Підтримав дисертаційне дослідження. Надав позитивний відгук. Наголосив на актуальності дисертаційного дослідження, особливо в умовах змін умов функціонування органів влади, нових управлінських та соціально-економічних викликів в умовах війни та повоєнний період. Надав позитивний відгук, звернув увагу на актуальність запропонованої здобувачкою теоретичної та практичної моделі системи впливів на всіх рівнях публічного управління, а також визначенні практичних шляхів їх запровадження. Рекомендував дисертаційну роботу для подання на попередній розгляд до спеціалізованої вченої ради за спеціальністю 25.00.01 – теорія та історія державного управління.

Н.М. Драгомирецька, д.держ.упр., професор, науковий консультант: зазначила, що під час підготовки в докторантурі Матвеєнко Ірина Володимирівна проявила себе як творчий дослідник та науковець, який здатний в межах поставлених завдань самостійно і на високому теоретико-методологічному рівні визначати і вирішувати наукові проблеми. Здобувачка є людиною високого культурного рівня. Думки викладає чітко й аргументовано. В ході написання дисертації продемонструвала наполегливість, працелюбність та творче мислення у розв'язанні складних і суперечливих питань, які виникали під час дослідження. Слід відзначити широту і складність дисертаційного дослідження, логічність в побудові викладення матеріалу, охоплення широкого спектру елементів в наукових розвідках здобувачки. Дисертаційне дослідження є завершеною роботою, в якій приваблює широкий діапазон авторської ерудиції та інноваційність у вирішенні наукових завдань та методології дослідження. Проявом творчого мислення дисертантки стали її рекомендації стосовно шляхів вдосконалення цього важливого напрямку публічного управління та адміністрування.

Вважаю, що дисертаційне дослідження Матвеєнко Ірини Володимирівни відповідає вимогам п. 10 «Порядку присудження наукових ступенів» до наукових робіт на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління, є закінченим науковим дослідженням і може бути рекомендовано для подальшого розгляду в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 25.00.01 – теорія та історія державного управління.

У результаті експертизи дисертації І.В. Матвеєнко та повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛИЛИ:

Дисертація І.В. Матвеєнко, подана на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління - кваліфікаційна наукова праця обсягом основного тексту 17 авторських аркушів, оформлених відповідно до державного стандарту.

Актуальність теми та її зв'язок із планами науково-дослідних робіт.

Проблематика впливів у публічному управлінні займає одне із провідних місць у розвитку державотворення та тісно пов'язана із цілеспрямованою діяльністю органів публічної влади, що знаходить відображення в їх впливовій функції. В умовах системних змін, що обумовлені різними викликами, держави світу намагаються підвищувати ефективність діяльності, підтримувати легітимність влади та інноваційність державного управління, розширюючи межі втручання через різні види партнерств між органами публічної влади, комерційним та некомерційним секторами. У світовій практиці відмічається тенденція на зміну поглядів при побудові взаємовідносин

органів публічної влади та суспільства, на основі прямого та опосередкованого впливів, поєднання яких формують нову систему мислення, змінюють усталені моделі поведінки та переносять взаємовідносини у площину довіри між всіма суб'єктами, враховуючи їх роль і функції у державі.

З боку міжнародних інституцій (ООН, Європейська Комісія, ОЕСР) відмічається тенденція до зростання дослідження впливу як явища, цей термін закріплюється в офіційних документах, з акцентами на масштабність перетворень, вимірювання результатів на основі досягнення економічних, соціально-культурних, інституційних, екологічних та інших видів змін, а також вказано на його спроможність прискорювати досягнення Цілей розвитку тисячоліть.

Актуальність дослідження зумовлюється необхідністю перегляду теорії та методології впливів в публічному управлінні, формуванням нових теоретико-методологічних підходів до розуміння системи впливів в публічному управлінні, яка закладає концептуальне підґрунтя зміни поглядів на мету і способи існуючих в суспільних відносинах впливів. Система впливів в публічному управлінні має теоретичну основу, що відбивається в прикладній моделі системи впливів в публічному управлінні. Сучасні перетворення в сфері державного управління та трансформаційні зміни в умовах війни, обумовлює зростання ролі та значення суспільства, в частині посилення його впливової функції при протистоянні військовій агресії та в процесах відновлення країни. Новітнього методологічного наповнення щодо вироблення принципово нового підходу побудови взаємовідносин з суспільством потребує держава. Для врахування доцільним є досвід країн, які зазнали війни та виробили ефективний підхід до цілісного відновлення соціальних та управлінських систем, на основі успішних стратегій впливу, з ефективними способами державного та громадського контролю за деструктивними та негативними впливами на суспільство і державу. Зміна умов функціонування органів влади, нові управлінські та соціально-економічні виклики в умовах війни та повоєнний період, пов'язані із підготовкою спроможних управлінців-лідерів, здатних продукувати інновацій та здійснювати системні перетворення. Переформатування взаємовідносин на рівні місцевого самоврядування, пов'язано із побудовою нової форми взаємодії, що потребує визначення повноважень і обов'язків кожного із партнерів на основі відповідальності в частині проектування та планування розвитку громад, де перевага віддається колективному впливу.

Зазначене вказує на виокремлення нового аспекту та напрями дослідження щодо необхідності науково-теоретичного обґрунтування концептуальних засад системи впливів в публічному управлінні.

Теоретико-методологічною основою дисертаційного дослідження стали наукові праці з теорії та методології державного управління, зокрема таких українських вчених як: В. Бакуменко, В. Баштанник, М. Бліхар, Є. Бородін, А. Васіна, О. Вольська, Н. Гончарук, І. Дегтярьова, Н. Драгомирецька, В. Князев, А. Кузнецов, В. Марущак, Н. Мельтюхова, Л. Приходченко, Л. Прокопенко, Ю. Сурмін, Л. Штика, В. Яцук та ін. Вагома частина наукових досліджень стосується концептуальних основ розуміння дефініції «впливи», що знайшло своє відображення в розвідках таких дослідників, як: В. Бакуменко, В. Гріга, А. Гізун, О. Літвінов, Д. Міхненко, А. Помаза-Пономаренко, О. Скакун, Н. Щур та ін.

У зарубіжних наробках концептуальні підходи до розуміння впливу розглядаються з різних позицій та стосуються владних, економічних, соціально-культурних, інституційних, екологічних, інноваційних та технологічних змін та мають значення на місцевому, регіональному, національному рівні та рівні Європейського

Союзу: І. Бугріка, Д. Васович, Б. Вітворт, Р. Галлегос, Н. Гусон, Р. Дін, М. Калп, Д. Кастро Аніяр, С. Лонг, П. Маін, А. Монтуорі, Б. Петерс і Т. Беяк, Ф. Родрігес-Діас, Н. П. Зеа і М. Кабрера, В. Фернандес і Ж. Варахао, Ф. Хейліген і Ч. Джослін, Д. Чирот та ін. Наукові праці, присвячені дослідженню теоретико-методологічних підходів до впливів та виокремлення їх типології висвітлено такими зарубіжними вченими як: Дж.М. Берг, Р. Бренер, А. Буффарді, Дж. Вілмер, Дж. Еге і М. Бауер; Д. Джанг, Дж. Бечара, В. Боттом; Р. Гомес, С. Осборн і П. Гварнієрі; Н. Дебеуаз, Е. Ітоф, М. да Сілва, Ч. Кнілл, Л. Баєрлайн, Дж. Енклер, С. Грос; Р. Ноггле, Ф. Піра, Е. Поснер, С. Поульсен, Х. Слім, М. Стрікот, Дж. Т. Таунсенд і Я. Лю, А. Фішер, С. Хірін та ін.

В українських наукових пошуках, дослідники зосереджуються на окремих видах впливів в публічному управлінні, здійснюючи наукові пошуки за окремими їх аспектами, зокрема: публічноуправлінський вплив: О. Антонова, А. Беліченко, С. Бугайцов, Р. Войтович, М. Задорожна, М. Канавець, В. Керецман, Н. Ковалішина, В. Козаков, Ю. Конотопцева, П. Кухарчук, А. Замогильний, В. Мартиненко, О. Мельниченко, М. Кушнір, М. Орел, С. Погорелий, Л. Пшенична, О. Радченко, Т. Сенюшкіна, І. В. Хохрякова та ін.; економічний вплив: Л. Акімова, О. Бобровська, В. Богднарчук, З. Бурик, О. Грабчук, В. Дружиніна, А. Дука, О. Касич, І. Клименко, В. Косенко, М. Латинін, В. Марущак, М. Мироненко, С. Осадчук, П. Покатаєв, В. Приходько, О. Проніна, О. Рєзнік, А. Семенова, С. Степаненко, О. Чечель, П. Чулаков, Шкуратова, Р. Ларсон та ін.; управлінський та адміністративний види впливів: О. Гузій, І. Дробязко, А. Замогильний, С. Лутковська і О. Цицкун, Н. Скрипченко, С. Фоломіна, М. Баталлі, С. Вульф, Р. Гомес, Ф. Варгас, С. Осборн і П. Гварнієрі, Й. Еге, М. В. Бауер, Н. Вагнер і Дж. Едвардс, Ю. Ель-Галаїні, В. Накрошис, М. Манчіні, Дж. Мегі і Фрейзер та ін.; соціальний та психологічний вплив: О. Анісімович-Шевчук, Т. Козарь, С. Козуліна, В. Лещенко, Н. Мезенцева, Н. Меркулова, А. Савков, М. Орас, О. Терент'єва, Т. Чеканова, Х. Шевченко, Г. Декстер, Г. Дрю, В. Лім, З. Рогуська, Р. Спиарс, В. Тодд, Л. Харрісон, П. Хушбу та ін.; інформаційний вплив: О. Бухтатий, З. Коваль, Р. Арагао і Л. Лінсі, Д. Зуссер, Б. Ресслер, Х. Ніссенбаум, Р. Моландер, А. Рідділ, П. Вілсон, Ф. Піра, П. Сінгер, М. Стрікот та ін.; комунікативний вплив: Б. Белабас, К. Даудінг і А. Опреа, М. Козирєв, Н. Махначова і І. Семенюк, О. Словей, О. Рак, Г. Распас та ін.; політичний вплив: В. Бебік, А. Вей, А. Кізмар, Б. Петерс, Ж. П'єр, Е. Соренсен і Й. Торфінг, М. Галлахер і Б. Суонстонт ін.

У зарубіжних дослідженнях окремим напрямком досліджень є вивчення теоретико-прикладних підходів колективного впливу, які висвітлено в роботах: О. Акар, А. Тундоган і К. Лакхані, М. Анчелович, Г. Енніс і М. Тофа, К. Бредбрук, Р. Джордж, М. Гаффарі, В. Армун і Дж. Харуні, М. Крамер, М. Паркхерст, Л. Віадянатян, Дж. Вільямс, П. Шмітц, С. Бреді, Дж. Жюст, Дж. Ніл, Р. Тернер і Л. Кіліан, М. Кеглер і Д. Свон, М. Макафі, Б. Крістенс і П. Інзео, Дж. Смарт, С. Абреш, В. Грімм, К. Лайонс, С. Малоні і М. Тиббіти, Д. Сішел, С. Тенг, С. Пей, Ф. Мороне і Е. Максе, К. Шассер, Ф. Хенлібраун.

Узагальнення результатів аналізу наукових джерел дає можливість стверджувати, що на сучасному етапі в українській науці державного управління відсутня струнка концепція або система впливів. В основному є окремі дослідження щодо впливів в певній галузі або підсистемі публічного управління та адміністрування.

Дисертаційна робота виконана у межах реалізації комплексного наукового проекту «Державне управління та адміністрування» Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України та пов'язана з темами науково-дослідних робіт: «Забезпечення конструктивного діалогу між владою та суспільством» (ДР 0115U001262), де автором як виконавцем

обґрунтовано теоретичні основи забезпечення конструктивного діалогу між владою та суспільством з позиції впливу громадськості та впливу інформаційно-комунікаційних технологій; «Багаторівневе управління (multilevel governance) регіональним розвитком в контексті модернізації публічної влади в Україні» (ДР 0117U004394), де автором як виконавцем обґрунтовано види впливів в системі публічного управління на національному та місцевому рівні; визначено співвіднесення впливів на національному та місцевому рівні при встановленні побудови взаємовідносин між органами влади та громадянським суспільством; «Система публічного управління євроінтеграційними процесами України в умовах глобалізації» (ДР 0118U001598), де автором як виконавцем обґрунтовано методологічні засади впливу глобалізації у системі публічного управління; визначено теоретико-прикладні засади щодо характеристики інформаційного та комунікативного впливу з позицій уточнення їх місця в процесі глобалізації. Дисертаційна робота виконана в межах госпдоговірної науково-дослідницької теми «Практичні аспекти механізмів реалізації соціально-гуманітарної політики в Україні: регіональний вимір» (ДР 0120U102492), де автором, як виконавцем обґрунтовано теоретико-методологічні підходи щодо характеристики соціального впливу в публічному управлінні; визначено теоретико-прикладні засади розвитку соціально-гуманітарного середовища в контексті різних видів впливів. Дисертаційна робота пов'язана з темою науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська політехніка» «Сучасні інновації в системі публічного управління в умовах глобалізаційних ризиків та кризових явищ» (ДР 0122U002247), де автором, як відповідальним виконавцем, визначено теоретико-методологічні засади особливостей розвитку та запровадження інновацій в системі публічного управління в умовах глобалізаційних ризиків та кризових явищ; обґрунтовано теоретико-методологічні засади розроблення та функціонування механізмів запровадження інновацій в системі публічного управління; обґрунтовано теоретико-методологічні підходи щодо характеристики організаційно-управлінських видів впливу у публічному управлінні в контексті запровадження інновацій; запропоновано теоретичні та прикладні моделі системи впливів в публічному управлінні з урахуванням інноваційних тенденцій; представлено можливості моделей колективного впливу в публічному управлінні як інноваційного підходу до організації спільної діяльності з урахування глобалізаційних викликів та криз.

Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації. У дисертації І.В. Матвеєнко сформульовано та вирішено наукові завдання:

1. проаналізувати сучасні концептуальні погляди щодо дефініції «впливи» та надати їх типологію в публічному управлінні для побудови системи впливів;
2. дослідити сучасні науково-теоретичні підходи щодо визначення елементів системи впливів в контексті характеристик систем та моделей впливів в публічному управлінні;
3. проаналізувати роль публічноуправлінських, управлінських та адміністративних впливів в системі впливів в публічному управлінні;
4. визначити аспекти прояву економічних впливів в публічному управлінні як елементи системи впливів в публічному управлінні;
5. уточнити сутність соціального та психологічного впливу як елементи системи впливів в публічному управлінні та їх роль період воєнного стану та повоєнного відновлення;
6. розкрити новітні науково-прикладні підходи до інформаційного та комунікаційного впливів в публічному управлінні;

7. визначити місце політичних впливів в системі впливів публічного управління;
8. дослідити сучасні теоретико-прикладні підходи стосовно колективного впливу як елементу системи впливів в публічному управлінні;

9. розробити теоретичну модель системи впливів в публічному управлінні як підґрунтя щодо вироблення концептуального підходу застосування в публічному управлінні різних видів впливів, у тому числі під час воєнного стану по повоєнного відновлення:

10. розробити організаційно-правове підґрунтя для вироблення прикладної моделі системи впливів в публічному управлінні, з урахуванням задіяної в різних впливах суб'єктів публічного управління та адміністрування;

11. виробити методологічні засади системи впливів в публічному управлінні, заснованої на теоретичній та прикладній моделі впливів в публічному управлінні.

Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Представлена дисертація є завершеною науково-дослідною роботою, в якій вирішена актуальна наукова проблема, яка стосується теоретико-методологічного обґрунтування формування системи впливів в публічному управлінні з урахуванням поглядів в українській та зарубіжній науці та досвіду держав світу.

Вперше у вітчизняній науці публічного управління та адміністрування дисертанткою:

проведено комплексне дослідження теоретико-методологічних засад впливів в публічному управлінні, їх типології, моделей, систематизації і запропоновано нове вирішення наукової проблеми – науково-теоретичне обґрунтування концептуальних засад системи впливів в публічному управлінні, яка ґрунтується на теоретичній моделі впливів в публічному управлінні, має методологічну основу, засновану на практичній моделі впливів в публічному управлінні і передбачає практичну реалізацію та характеризується: структурованістю на рівні організаційних, управлінських, інформаційних, комунікативних, психологічних, правових, економічних форм і методів впливу; ієрархічністю форм впливу та їх методів, враховуючи, що одні впливи передбачають необхідність або доцільність інших; гнучкістю, оскільки система впливів має відповідати внутрішнім і зовнішнім викликам; спрямованістю системи на результат та на досягнення цілей (таких як узгодженість діяльності організаційних структур та міжвідомчих відносин, залученість широких верств населення до колективної діяльності при вирішенні завдань публічного управління, зміна поведінки, зміна мислення та ін.); наявністю зв'язків та зворотних зв'язків як від суспільства, так і від організаційних структур;

- запропоновано нову парадигму впливів в публічному управлінні, що стало підставою для вироблення теоретичної моделі впливів в публічному управлінні, заснованої на теоріях впливів: теорія впливів; теорія соціального впливу; теорія соціальної влади; теорія соціального впливу; теорія відповідності; теорія слухняності; теорія впливу меншості; нова теорія соціального впливу; теорія соціально-психологічного впливу; теорія впливу соціальних мереж; теорія психологічного впливу; поведінкова теорія психологічного впливу; теорія самокатегоризації; теорія інформаційного впливу; теорія комунікативного впливу; теорія вибіркового впливу; теорія рольового моделювання впливів; модель ієрархії впливів; теорія колективного впливу; теорія соціального впливу (як основа колективного впливу); теорія змін; теорія колективної дії; теорія колективної поведінки; теорія мереж; теорія соціальних інновацій; теорія міжурядового підходу; теорія неофункціоналізму; теорія громадських коаліцій; теорія рефлексивних дій; теорії публічного управління: теорія

публічноуправлінського впливу; теорія державного управління; теорія адміністративного впливу; теорія держави і права; теорія систем; системний підхід; теорія соціальних систем; теорія динамічних систем; теорія систем розвитку; теорія світових систем (WST); теорія системної факторіальної технології (SFT); теорія систем розвитку кар'єри; теорія зацікавлених сторін Фрімена; теорія Вольфганга Бальцера; економічні теорії: теорія публічного управління; теорія суспільного вибору та політичної економії; теорія державних витрат; нова інституціональна економічна теорія; теорія зростання; неокласична теорія зростання;

- розроблено практичну модель впливів в публічному управлінні, яка передбачає: правове регулювання; розподілення внутрішніх і зовнішніх впливів за рівнями публічного управління з врахуванням найбільшого впливу на рівні органів місцевого самоврядування; неформальні впливи, які відбуваються в суспільстві, – що спрямовано на побудову колективного суб'єкту впливу як на державному рівні, так і на рівні громади з використанням широкого спектру методів та інструментів (методи комунікації; багатосекторальної співпраці; планування; розбудови мережі колективного впливу; цифрові технології; комплексний інструментарій для перевірки припущень; інструменти дизайнерських досліджень впливу; методи сервіс-дизайну; методи прогнозування та моделювання; метод дорожньої карти; діагностики громад для висування ініціативи; інструменти індексу раннього розвитку; методи оцінки потреб та визначені ресурсів громади; інструменти інвентаризації особистих активів; проведення публічних форумів; методи дослідження думок та відгуків; метод SWOT-аналізу; цифрові методи; методи втручання у громаду; методи організації та управління; методи інновацій; методи соціального впливу; метод розробки прототипу впливу; метод дизайн-мислення; метод мережевих підходів колективного впливу; планування колективної діяльності; інструмент CareLinQ; інструмент Fellowship; методи оцінки та вимірювання колективного впливу; методи соціального маркетингу; методи поширення та масштабування впливу; коучинг-методи; психологічні методи; методи заохочення та мотивації; методи формування лідерства; методи підтримки активної мережі впливу; цифрові методи навчання; створення платформ з навчання соціальним інноваціям) та з врахуванням ситуації воєнного стану, війни і поствоєнного відновлення;

- запропоновано шляхи практичної реалізації теоретичної і практичної моделі системи впливів в публічному управлінні, зокрема розроблено: основні напрями державної доктрини впливів в публічному управлінні та адмініструванні (як офіційної системи поглядів на мету і способи існуючих в суспільних відносинах впливів, а також мету і способи державного та громадського контролю за негативними і руйнівними впливами на суспільство і державу, яка не передбачає цензури, а передбачає обізнаність і формування культури впливів у суспільстві, а також протидії деструктивним впливам); методика аналізу впливів при виробленні нормативно-правових актів і програм розвитку на всіх рівнях публічного управління та адміністрування; спеціальна освітня програма підготовки фахівців;

удосконалено:

- теоретико-методологічні підходи щодо розуміння системи впливів в публічному управлінні, зокрема шляхом надання нового змісту категорії «вплив», яка розуміється як спеціальна інноваційна діяльність органів державної влади щодо побудови взаємовідносин держави і суспільства в цілому, активізації приватного і громадського секторів для вирішення проблем розвитку суспільства, розв'язання суспільно значимих завдань, об'єднання задля досягнення сталого розвитку держави та створення умов для індивідуального розвитку населення шляхом зміни поведінки суспільства, вироблення

суспільних цінностей, переконань. Введено категорію «система впливів в публічному управлінні», яка визначається як комплекс елементів (організаційна структура в широкому сенсі розуміння, інформація, ресурси (у тому числі людські), взаємозв'язки), які пов'язані між собою і спрямовані на організацію діяльності суб'єктів публічного управління, побудову їх взаємозв'язків та взаємовідносин, досягнення цілей публічного управління, активізації суспільства для побудови моделі колективної діяльності при вирішенні складних (кризових, надзвичайних та ін.) завдань розвитку держави і суспільства;

- концептуальні основи побудови моделей системи впливів з акцентами на формуванні колективного суб'єкту впливів, що передбачає: встановлення партнерства на основі соціального впливу та колективних дій; колективне ініціювання проблем; організацію спільної діяльності на основі мобілізації наявних ресурсів та інновацій; формування культури взаємовідносин, поведінки та мислення; поширення мережевого впливу та впливу соціальних систем; врахування політичного, соціального, економічного, культурного та історичного контексту колективного впливу; формування ефективних моделей соціальних змін; планування та проектування розвитку громад; керування стратегією колективного впливу; посилення впливової функції лідерів; визначення основних інструментів та методів колективного впливу;

- методологічні засади організації спільної діяльності, партнерства, міжсекторальної взаємодії із застосуванням методології колективного суб'єкту впливу щодо: спільного порядку денного; спільного оцінювання та вимірювання впливу; стимулюючих заходів; системної комунікації; опорної підтримки; спільного стратегічного бачення; спільного проектування; колективних дій; використання важелів впливу для формування проактивних стратегій; розвитку довготривалого партнерства;

дістали подальшого розвитку:

- теорія державного управління в контексті: класифікації впливів в публічному управлінні (академічні, прикладні); систематизації типів впливів (за суб'єктами, соціальним значенням, значенням для економічного розвитку, наслідками, рівнями, тривалістю, способом, очікуваннями, залученням громадськості, середовищем, політичним значенням, значенням для здоров'я населення, перевагами, домінуванням, стилем впливу, керуванням групами людей, впливом управлінських систем, міжнародним рівнем); класифікації впливів відповідно до сфери публічного управління (вихідні, базові, спеціальні); систематизації визначення систем (системи органів влади, системи суб'єкт об'єктних взаємовідносин, системи структур, системи діяльності/функцій); спрямованості систем впливу в публічному управлінні (зміна способу мислення, досягнення цілей, зміна моделей поведінки, опосередкований контроль, побудова структурних взаємозв'язків, побудова структури людських систем, утворення багатоагентних систем, поширення впливу в динамічній мережі), де вагомим елементом для утримання елементів системи є інформація та відносини; класифікації моделей за основою застосування;

- концептуальні підходи щодо сучасної моделі колективного впливу, яка застосовується для вирішення складних соціальних проблем, створення сильніших громад та потужних організаційних та інституційних взаємозв'язків, досягнення тривалих змін шляхом скоординованих і постійних зусиль, підвищення довіри до організації, установи, органу влади, окремої особи, спільного розуміння проблеми та спільного підходу до її вирішення шляхом узгоджених дій та ін.;

- систематизації концепцій публічно-управлінських впливів та видів впливів в публічному управлінні (публічно-управлінський, економічний, правовий,

управлінський, адміністративний, соціальний, психологічний, комунікативний, інформаційний, політичний впливи під час війни);

- класифікації нормативно-правових актів України, які стосуються різних видів впливу (регуляторні правові впливи; політичні впливи; інформаційні впливи; економічні впливи; соціальні впливи; психологічні впливи);

- методологія державного управління в аспекті парадигми впливів в публічному управлінні, що дозволить: сформуванню спільну структуру співпраці всіх секторів суспільства для вирішення складних соціальних проблем; виробити основні напрями і потенціал для проектування та впровадження системних змін і міжгалузевої співпраці; залучити громади до формування проактивної позиції, прийняття відповідальності за результати розвитку громади, побудови дієвої взаємодії; виробити системи правомірних заходів щодо впливів; виокремити шляхи і методи проектування і планування громад та спільного управління цими проектами та програмами в контексті колективного впливу, враховуючи інноваційність і процеси протидії інноваціям; побудувати дієву систему подолання руйнівних впливів; уточнити поняття «неправомірні впливи» та виробити методи протидії їм; виробити стратегії відновлення на випадок збоїв при застосуванні певних видів впливів.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків, рекомендацій, які захищаються. У цілому робота відрізняється теоретичною глибиною, практичним значенням і високим ступенем обґрунтованості наукових положень та висновків. Для вирішення поставлених завдань було використано загальнонаукові і спеціальні методи дослідження, зокрема: аналізу та узагальнення при вивченні наукових досліджень та інших джерел, що містять факти в межах предмета дисертаційного дослідження для представлення концептуальних засад системи впливів в публічному управлінні; методи порівняння, аналогії та аналізу застосовувались під час вивчення науково-прикладних підходів щодо визначення типології, моделей та систем впливів в публічному управлінні; методи концептуального аналізу для вивчення концепцій публічно-управлінських впливів, що сприяло їх поясненню та розумінню; метод системного аналізу для виявлення та опису елементів системи впливів в публічному управлінні, встановленні взаємозв'язків та взаємовпливів між ними на всіх рівнях управління; метод описового та порівняльного аналізу при вивченні конкретних зарубіжних практик щодо запровадження підходу колективного впливу; методи узагальнення та систематизації для формування пропозицій щодо вироблення методологічних засад організації спільної діяльності, партнерства, міжсекторальної взаємодії на основі підходу колективного впливу в українську практику; методи аналізу та узагальнення для вивчення нормативно-правових документів, які стосуються різних видів впливу і впливають на предмет дослідження; методи моделювання та прогностичного аналізу використані під час розробки теоретичної та практичної моделі системи впливів в публічному управлінні та визначення шляхів реалізації зазначених моделей у практичному вимірі; методи аналогії, дедукції та індукції використано під час розробки доктрини впливів в публічному управлінні та адмініструванні та методики аналізу впливів при виробленні нормативно-правових актів і програм розвитку на всіх рівнях публічного управління та адміністрування; метод узагальнення та співвіднесення при виявленні функцій органів влади та суспільства в межах теорій впливів задля вироблення методологічного підґрунтя для гармонізації взаємовідносин між органами влади та суспільством з урахуванням їх впливових функцій та визначення напрямів запровадження практичної реалізації теоретичної і практичної моделі системи впливів в публічному управлінні; метод порівняння та узагальнення застосований для виявлення

можливостей запровадження зарубіжного досвіду в українську практику та визначення сильних та слабких сторін існуючих моделей впливів в зарубіжних державах.

Емпіричною основою дослідження стали нормативно-правові акти Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, що окреслюють та регламентують діяльність суб'єктів публічного управління та адміністрування, відображають процеси їх взаємодії, комунікації, інформування, враховують функції, значення і мету діяльності, а також методологію встановлення взаємовідносин із побудови громадськістю та територіальними громадами. У дисертаційному дослідженні використанні офіційні документи міжнародних інституцій; матеріали Офісу ради в Європі в Україні; Світового банку; Глобального екологічного фонду; Міжнародного фонду сільськогосподарського розвитку; Міжнародної фінансової корпорації; Фонду оцінки стратегічного впливу; Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України; Асоціації міст України; результати досліджень Центру Разумкова; Фонду «Демократичні ініціативи» ім. І. Кучеріва; організації Chatham House; дані проєктів та програм U-LEAD та ін., що підтверджують достовірність отриманих результаті.

Наукове значення роботи І.В. Матвєєнко полягає у науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних аспектів системи впливів в публічному управлінні та виробленні практичних пропозицій щодо їх запровадження.

Практичне значення роботи та використання результатів роботи. Основні концептуальні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи мають практичне спрямування та можуть бути враховані при виробленні правових документів та діяльності суб'єктів публічного управління щодо впливів задля побудови суспільних відносин, у тому числі під час воєнних дій.

Висновки та рекомендації наукового дослідження були використані:

- Департаментом соціальної та сімейної політики Одеської обласної державної адміністрації взято до уваги пропозиції стосовно запровадження підходу колективного впливу при організації спільної управлінської діяльності, що сприяє забезпеченню реалізації державної політики у сфері соціальної підтримки і надання соціальних послуг сім'ям та особам, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах (довідка № 4992/17-20/24 від 05.09.2024);

- Березівською районною радою Одеської області щодо доцільності формування колективних зусиль при вирішенні складних соціальних проблем у громадах Березівського району, зокрема в частині проєктування, реалізації спільних дій, контролю та моніторингу та внесення спільних корегувальних дій з урахуванням інтересів громад в процесі прийняття рішень, в тому числі в умовах війни та процесах повоєнного відновлення (довідка № 01-33/100 від 15.12.2023);

- Одеським регіональним інститутом державного управління НАДУ при Президентові України сформовані пропозиції та рекомендації запроваджено у навчальний процес та враховано під час розробки навчально-методичного забезпечення вибіркової дисципліни ВК 4.4. «Державно-громадянське партнерство у сфері соціально-гуманітарного розвитку» на другому (магістерському) рівні вищої освіти зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (акт про впровадження від 15.12.2021);

- Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» взято до уваги пропозиції щодо доцільності запровадження нового концептуального підходу при встановленні партнерської взаємодії між органами публічної влади, громадськими організаціями та іншими зацікавленими сторонами на основі колективного впливу (довідка № 76 від 20.12.2023).

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій основні науково-теоретичні положення, авторські розробки, висновки та рекомендації, зокрема ті, що становлять наукову новизну, отримано та сформульовано автором самостійно і відповідно розкрито у списку наукових публікацій.

Основні результати дисертаційного дослідження опубліковані в 48 наукових працях, з яких: 1 одноосібна монографія; 21 робота у фахових наукових виданнях України; 8 робіт у зарубіжних наукових періодичних виданнях (з них 5 – з індексацією у НМБ Scopus і Web of Science); 18 тез доповідей у матеріалах конференцій.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Монографія:

1. Матвеєнко І.В. Система впливів в публічному управлінні: теоретико-методологічний аспект : монографія. Одеса : Олді+, 2024. 508 с.

Статті:

2. Матвеєнко І.В. Методи впливів держави при встановленні взаємодії з громадянським суспільством. *Публічне урядування*. 2017. № 2 (7). С. 154-163.

3. Матвеєнко І. та ін. Підготовка наукових кадрів у галузі публічного управління та адміністрування відповідно до принципів Європейського простору. *Збірник наукових праць НАДУ*. 2020. № 2. С. 25–33.

4. Матвеєнко І.В. та ін. Співвіднесення дефініції «громадського контролю» органів представницької влади у вітчизняних наукових підходах. *Теорія та практика державного управління*. 2020. № 3 (70). С. 24-33.

5. Матвеєнко І. та ін. Підготовка кадрів місцевого самоврядування в Україні: нові виклики та перспективи. *Актуальні проблеми державного управління*. 2021. № 1 (82). С. 10-19. URL: <https://doi.org/10.35432/1993-8330app1822021>

6. Матвеєнко І.В. та ін. Вдосконалення антикорупційних заходів на територіальному рівні: виклики та перспективи. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2021. № 26. С. 83-89. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/%D0%95-26.pdf> (дата звернення: 15.07.2024).

7. Matvieienko Iryna. Is there a place for a design approach in the definitions of the notion of "decentralization" in Ukrainian science? *Project approach in the didactic process of universities - International dimension*. 2021. № 2 (4). P. 70-78.

8. Матвеєнко І.В. та ін. Теоретико-методологічні засади розроблення та функціонування механізмів запровадження інновацій в публічному управлінні та адмініструванні. *Наукові інновації та передові технології. Серія: «Управління та адміністрування»*. 2022. № 8 (10). С. 323-334.

9. Матвеєнко І.В. та ін. Управління персоналом в системі державної служби в умовах цифровізації. *Наукові перспективи. Серія: «Державне управління»*. 2022. № 9 (27). С. 157-170.

10. Matvieienko I. et al. Information and Legal Aspects of Economic Development in the Conditions of COVID-19. *International Journal of Computer Science and Network Security (IJCSNS)*. 2022. Vol. 22. № 1. P. 567-573. (*Web of Science Core Collection*).

11. Matvieienko I. et al. The Introduction of Modern Technologies in Public Administration in the Context of Globalization. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2022. Vol. 22. № 2. P. 334-340. (*Web of Science Core Collection*).
12. Matvieienko I. et al. Humanization concept of the educational process in the field of public administration as a basis for the implementation of public administration reforms. *Ad Alta: Journal of interdisciplinary research*. 2022. Vol.12. № 1 (XXV). P. 73-78. (*Web of Science Core Collection*).
13. Matvieienko I. et al. Systematic and educational influences of civil society on public administration communications organization in quarantine restriction COVID-19 condition. *International Journal of Health Sciences*. 2022. Vol. 6 (1). P. 214-233.
14. Matvieienko I., et al. Managing the pedagogical culture of university teachers in the context of the impact of COVID-19. *Revista Tempos E Espaços Em Educação*. 2022. Vol. 15 (34).
15. Матвеєнко І.В. Громадський контроль як основа прозорості та відповідальності в публічному управлінні. *Наукові інновації та передові технології. Серія: «Управління та адміністрування»*. 2023. № 10 (24). С. 150-160.
16. Матвеєнко І.В. Вплив громадських об'єднань на соціальний захист моряків в контексті системи впливів публічного управління. *Наукові інновації та передові технології. Серія: «Управління та адміністрування»*. 2023. № 12 (26). С. 111-119.
17. Матвеєнко І.В. Громадянське суспільство як суб'єкт державно-громадянського партнерства. *Публічне адміністрування та національна безпека*. 2023. № 8 (38). URL: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2023-8-9220> (дата звернення: 13.08.2024).
18. Matvieienko I., et al. Development of pedagogical culture in the preparation of a future specialist in banking services. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 1 (48). P. 441–449. (*Web of Science Core Collection; Scopus*).
19. Матвеєнко І.В. Науково-прикладні підходи до визначення інновацій в контексті публічно-управлінських впливів. *Наукові перспективи. Серія: «Державне управління»*. 2024. № 5 (47). С. 457-467.
20. Матвеєнко І.В. Типологія впливів в системі публічного управління у зарубіжних науково-прикладних підходах. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2024. № 31. С. 20-30. URL: <https://doi.org/10.35432/tisb312024306533> (дата звернення: 30.08.2024).
21. Матвеєнко І.В. Теоретичне підґрунтя щодо розуміння категорії «впливи» в системі публічного управління. *Наукові інновації та передові технології. Серія: «Управління та адміністрування»*. 2024. № 6 (34). С. 196-206.
22. Матвеєнко І.В. Моделі впливів в публічному управлінні: теоретичний аспект. *Актуальні питання у сучасній науці. Серія: «Державне управління»*. 2024. № 6 (24). С. 284-295.
23. Матвеєнко І.В. Аспекти прояву економічного впливу в публічному управлінні. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2024. № 2. С. 19-24.
24. Матвеєнко І.В. Система впливів в публічному управлінні: науково-прикладний контекст. *Успіхи і досягнення у науці. Серія: «Управління та адміністрування»*. 2024. № 4 (4). С. 494-508. URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-4\(4\)-494-508](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-4(4)-494-508) (дата звернення: 01.09.2024).
25. Матвеєнко І.В. Погляди щодо змісту впливів в зарубіжній науці. *Наукові перспективи. Серія: «Державне управління»*. 2024. Вип. 6 (48). С. 206-219.

26. Матвеєнко І.В. Моделі колективного впливу в публічному управлінні. *Публічне адміністрування та національна безпека*. 2024. № 6 (47). URL: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2024-6> (дата звернення: 30.08.2024).

27. Матвеєнко І.В. Наукові погляди щодо розуміння терміну «система публічного управління». *Суспільство та національні інтереси*. «Публічне управління та адміністрування». 2024. № 4 (4). С. 1214-1228. URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4\(4\)-1214-1228](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4(4)-1214-1228) (дата звернення: 01.09.2024).

28. Матвеєнко І.В. Впливи суб'єктів публічного управління на розвиток соціально-економічних процесів: наукові погляди. *Наукові інновації та передові технології*. Серія: «Управління та адміністрування». 2024. № 7 (35). С. 169-184.

29. Матвеєнко І.В. та ін. Світові тенденції цифровізації та їх вплив у системі публічного управління. *Наукові інновації та передові технології*. Серія: «Управління та адміністрування». 2024. № 8 (36). С. 191-203.

30. Matvieienko I. et al. Decomposition of information provision of the system of public management of investment risks in the development of human capital. *Ad Alta: Journal of interdisciplinary research*. 2024. Vol. 14. № 1. Special Issue XLI. P. 129-134. (*Web of Science Core Collection*).

Опубліковані праці апробаційного характеру:

31. Матвеєнко І. Консенсуальна стратегія як інструмент конструктивного діалогу органів публічної влади та громадянського суспільства. *Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, м. Одеса, 28 жов. 2016 р. Одеса, 2016. С. 143.

32. Матвеєнко І.В. Державно-громадське управління як нова модель співпраці. *Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, м. Одеса, 27 жовт., 2017 р. Одеса, 2017. С. 112-113.

33. Матвеєнко І. Вітчизняна та зарубіжна практика встановлення конструктивного діалогу. *Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конфер. за міжнар. участю, м. Одеса, 26 жовт., 2018 р. Одеса, 2018. С.51-52.

34. Матвеєнко І. Розвиток суспільства в контексті теорій впливів. *Публічне управління: традиції, інновації, глобальні тренди*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. за міжн. участю, м. Одеса, 11 жовт. 2019 р. Одеса, 2019 р. С. 94-95.

35. Матвеєнко І.В. Деякі аспекти впливів на соціальну сферу. *Публічне управління: традиції, інновації, глобальні тренди*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конфер. за міжнар. участю (до 25-річчя заснування інституту), м. Одеса, 09 жовт. 2020 р. Одеса, 2020. С. 86-87.

36. Матвеєнко І.В. Наукові підходи розуміння впливів у публічному управлінні. *Розвиток публічного управління в Україні*: матеріали науково-практичної конфер. за міжнар. участю. 23-24 квіт. 2020 р. Львів 2020. С. 46-49.

37. Матвеєнко І.В. Впливи глобалізації у сфері публічного управління. *Публічне управління XXI століття: портал можливостей* : збірник тез XX Міжнар. наук. конгресу. Харків, 2020. С. 204-206.

38. Матвеєнко І.В. Громадська участь як система дій та методів впливу на діяльність органів публічної влади. *Сучасні аспекти модернізації науки в Україні: стан,*

проблеми, тенденції розвитку: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Київ; Туреччина, 07 жовт., 2020 р. Київ; Туреччина, 2020. С. 52-54.

39. Матвєєнко І.В. Деякі питання щодо формування ефективної системи зв'язків з громадськістю в органах публічної влади. *Публічне управління: традиції, інновації, глобальні тренди* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю. м. Одеса, 8 жов. 2021 р. Одеса, 2021. С. 98-99.

40. Матвєєнко І.В. Роль організацій громадянського суспільства в державно-громадянському партнерстві в контексті національної безпеки. *Держава XXI століття: погляд молоді*: матеріали Всеукр. наук.-практ. on-line конферен. здобув. вищої освіти і молодих учених (присвячена Дню науки), м. Житомир, 17 трав. 2022 р. Житомир, 2022. С. 402-403.

41. Матвєєнко І.В. Використання інструментів соціальних інновацій в контексті відновлення країни. *Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конфер., м. Київ, 15-28 квіт., 2022 р. Київ, 2022. С. 168-171.

42. Матвєєнко І.В. Теоретичне підґрунтя для розробки стратегій комунікації. *Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи*: матеріали XIII наук. Інтернет-конфер. за міжнар. участю для аспірантів та докторантів, м. Одеса, 27 трав., 2022 р. Одеса, 2022. С. 36-38.

43. Матвєєнко І.В. Концептуальні підходи до розуміння інновацій в умовах ризиків та криз в зарубіжних наукових дослідженнях. *Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України*: матеріали XIX регіон. наук.-практ. конфер., м. Дніпро, 16 черв. 2022 р. Дніпро, 2022. С. 77-78.

44. Матвєєнко І.В. Партнерство як інноваційна форма взаємодії в сфері освіти: зарубіжний досвід для України. *Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти*: збір. матеріалів Всеукр. наук.-метод. конфер., м. Одеса, 15 черв. 2022 р. Одеса, 2022. С. 126-129.

45. Матвєєнко І.В. Інноваційні підходи до подолання кризових явищ в системі публічного управління: концептуальний вимір. *Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах воєнного стану та відновлення України*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конфер. за міжнар. участю, м. Одеса, 18 трав. 2023 р. Одеса, 2023. С. 104-106.

46. Матвєєнко І.В. Концепція «спільні інновації» як основа встановлення взаємодії між державним та громадським сектором. *Публічне управління та адміністрування в сучасних умовах*: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Дніпро, 17 трав. 2023 р. Дніпро, 2023. С. 16-18.

47. Матвєєнко І.В. Кризові явища як чинники змін в публічному управлінні: європейський вимір. *Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України*: матеріали XX регіон. наук.-практ. конфер., м. Дніпро, 18 трав. 2023 р. Дніпро, 2023. С. 84-86.

48. Матвєєнко І.В. Концепція спільного управління як інтегративна основа для запровадження інновацій в публічному управлінні. *Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Одеса, 17 трав., 2024. Одеса, 2024. С. 108-111.

Особистий внесок автора в роботи, що опубліковані у співавторстві, полягає в наступному: [3-6; 8; 29] – проведення досліджень і оформлення результатів; [9; 10-14;

18; 30] – проведення досліджень.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація та реферат написані грамотно, стиль викладу в них матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечує легкість та доступність їх сприйняття.

Відповідність дисертації паспорту спеціальності, за якою вона подається до захисту.

Представлена дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за своїм змістом відповідає паспорту спеціальності 25.00.01 – теорія та історія державного управління, а саме таким напрямом досліджень:

сутність і зміст, основні категорії, поняття, методологія та принципи державного управління;

закономірності, особливості, тенденції й основні чинники розвитку державотворення та державного управління;

доктрини, концепції, теорії державного управління, світові тенденції їх розвитку та порівняльний аналіз;

державне управління як система; аналіз і синтез, методи дослідження, типологія систем державного управління, їх моделювання й оптимізація;

національні традиції та вітчизняний досвід розбудови системи державного управління;

політика й державне управління; взаємовідносини держави та суспільства, державної влади з політичними партіями, об'єднаннями й організаціями громадян; аналіз державної політики;

стиль державно-управлінської діяльності; вплив на нього зовнішніх і внутрішніх чинників;

реформування державного управління; аналіз і адаптація зарубіжного досвіду.

Дисертаційне дослідження також відповідає формулі спеціальності, а за своїм змістом, актуальністю, ступенем новизни, наукової та практичної цінності і оформленням - вимогам МОН України до докторських дисертацій та п. 10 «Порядку присудження наукових ступенів».

Характеристика особистості здобувача. Матвеев І.В. проявила себе творчим дослідником, науковцем, здатним самостійно і на високому теоретичному рівні визначати і вирішувати наукові проблеми, що виникають у галузі державного управління. Дисертантка самостійно виконала значний обсяг досліджень, необхідних для обґрунтування наукових положень та рекомендацій, вміє працювати з літературою, володіє сучасними методами аналізу; є людиною високого культурного рівня.

Думки викладає чітко й аргументовано. В ході написання дисертації продемонструвала наполегливість, працелюбність та творче мислення у розв'язанні складних і суперечливих питань дослідження.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК ЩОДО ДИСЕРТАЦІЇ

1. За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості, наукової та практичної цінності здобутих результатів дисертація Матвеєнко І.В. відповідає вимогам пункту 10 «Порядку присудження наукових ступенів».

2. Рекомендувати дисертацію Матвеєнко І.В. на тему: «Система впливів в публічному управлінні: теоретико-методологічний аспект» за спеціальністю 25.00.01 – теорія та історія державного управління спеціалізованій вченій раді для попереднього розгляду і захисту.

3. Результати голосування присутніх на засіданні докторів наук та кандидатів наук: – всього: «за» – 21, «проти» – немає, «утрималося» – немає; в тому числі за профілем поданої на розгляд дисертації: «за» – 15, в тому числі 7 докторів та 8 кандидатів наук з державного управління.

Головуючий на засіданні -
завідувачка кафедри соціально-гуманітарних наук,
д.держ.упр., професор

Наталя КОЛІСНІЧЕНКО

Рецензенти:

професор кафедри публічного управління
та регіоналістики,
д.держ.упр., професор

Микола МИКОЛАЙЧУК

професор кафедри публічного управління
та регіоналістики,
д.держ.упр., професор

Сергей САХАНЧУК

професор кафедри соціально-гуманітарних наук,
д.держ.упр., доцент

Олександр ВОРОНОВ

Особистий підпис
засвідчує
Ст. інспектор

Матвеєнко І.В.,
Миколайчук М.М.,
Саханченко С.С., Воронов О.І.